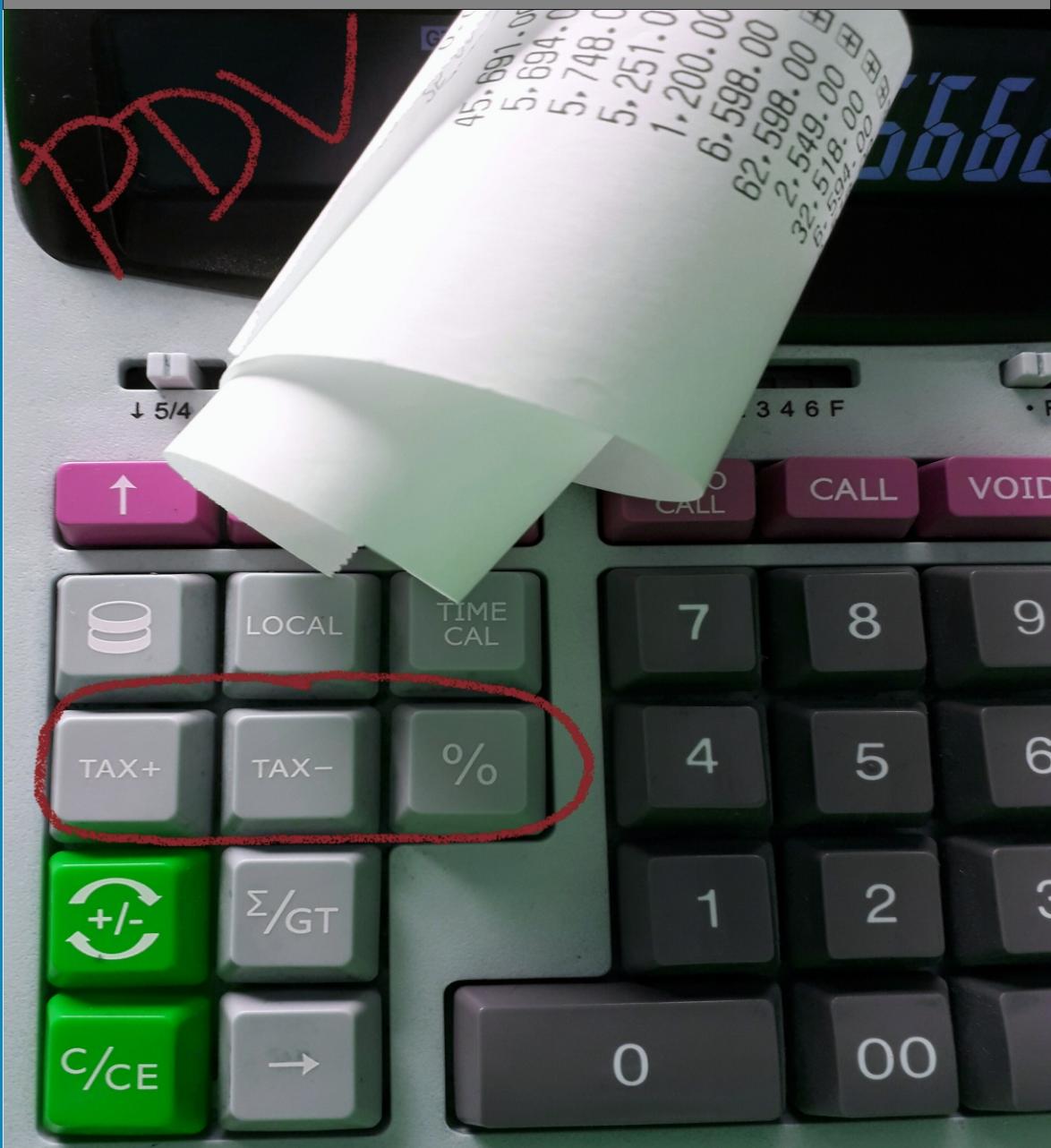

Mladena Bedeković

POREZNI SUSTAV

Autorizirana predavanja sa primjerima iz prakse

Mladena Bedeković, univ.spec.oec.

Urednik

Mladena Bedeković, univ.spec.oec.

Recenzenti

prof. dr.sc. Branimir Marković

doc.dr.sc. Domagoj Karačić

Izdavač

Visoka škola za menadžment u turizmu i informatici u Virovitici, Matije Gupca 78,
33000 Virovitica

<http://www.vsmti.hr>

Za izdavača

dr.sc.Oliver Jukić, prof.v.š.

Grafička priprema: Ivan Špeh, mag.ing.el. Lektura: Ivana Vidak, dipl.bibl. i prof.

Fotografija na naslovnici: Mladena Bedeković, univ.spec.oec.

Elektroničko izdanje autoriziranih i recenziranih materijala iz kolegija Porezni sustav dostupno je web stranicama Visoke škole za menadžment u turizmu i informatici u Virovitici i na službenim stranicama kolegija Porezni sustav.

Odluku o odobrenju izdavanja publikacije „Porezni sustav - autorizirana predavanja sa primjerima iz prakse (Klasa:612-10/17-03/01, URBROJ: 2189-74-17-05) donijelo je Stručno vijeće Visoke škole za menadžment u turizmu i informatici u Virovitici na svojoj 87. sjednici održanoj dana 22. rujna 2017.

Odluku o dopuni Popisa obvezne literature na preddiplomskom stručnom studiju Poduzetništva Visoke škole Virovitica (Klasa: 612-10/17-03/01, URBROJ: 2189-74-17-06) kojom se ova publikacija uvrštava kao obvezna literatura na kolegiju „Porezni sustav“ donijelo je Stručno vijeće Visoke škole za menadžment u turizmu i informatici u Virovitici na svojoj 87. sjednici održanoj dana 22. rujna 2017.

ISBN 978-953-8028-07-6

Mladena Bedeković, univ.spec.oec.

POREZNI SUSTAV

Autorizirana predavanja sa primjerima iz prakse

ELEKTRONIČKO IZDANJE

Virovitica, 2017.

Predgovor

Elektroničko izdanje autoriziranih i recenziranih materijala iz kolegija „Porezni sustav“ nastalo je iz potrebe da se studentima olakša slušanje kolegija s obzirom na mnogobrojne i učestale promjene poreznih propisa zajedno sa specifičnostima koje su prisutne prilikom oporezivanja fizičkih i pravnih osoba. Kolegij se sluša na 5. semestru preddiplomskog stručnog studija Menadžment, smjer Poduzetništvo usluga koji se izvodi na Visokoj školi za menadžment u turizmu i informatici u Virovitici.

Ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju, hrvatski porezni sustav morao se prilagoditi smjernicama i direktivama Europske unije u dijelu poreznih propisa i oporezivanja. Izrada nacrt-a prijedloga zakona i drugih propisa od strane Porezne uprave i Ministarstva financija Republike Hrvatske i dalje se kontinuirano odvija sa svrhom učinkovitijeg ubiranja poreza i doprinsa, a to posljedično kod poreznih obveznika najčešće stvara nelagodu i strah. Česte izmjene poreznih propisa te ponekad nejasne zakonske odredbe također predstavljaju zapreku razvoju samog poduzetništva te izostanak investicijskih ulaganja. Posljednja reforma poreznog sustava u Republici Hrvatskoj donijela je niz promjena od kojih su se neke reforme počele primjenjivati na porezne obveznike s početkom 2017. godine, dok se primjena ostalih reformi očekuje u narednim razdobljima. Budući da je porezna reforma bila sveobuhvatna očekuje se smanjenje ukupnog poreznog opterećenja poduzetnika te poticanje konkurentnosti gospodarstva, ali i pojednostavljenje porezne administracije.

Upravo iz tog razloga studentima u okviru kolegija nastoje se pružiti najaktualnije informacije vezane za oporezivanje poduzeća i za porezni sustav Republike Hrvatske, a tome će dakako pridonijeti i ovo elektroničko izdanje autoriziranih i recenziranih predavanja koja su ažurirana u skladu s posljednjom reformom poreznog sustava i u skladu sa izmjenama zakonskog okvira. Na samom kraju ovih materijala dan je pregled korištene literature prilikom pripreme predavanja.

Velika zahvala recenzentima koji su izdvojili svoje dragocjeno vrijeme te su na temelju svojih primjedbi i temeljem danih sugestija omogućili da se ovaj nastavni materijal kvalitetnije približi studentima. Također zahvaljujem Povjerenstvu za izdavačku djelatnost Visoke škole za menadžment u turizmu i informatici na pruženoj mogućnosti da se prihvati elektroničko izdanje ovog nastavnog materijala.

U Virovitici, lipanj 2017. godine.

Autorica

Programski sadržaj:

- 1. Sadržaj i funkcija ekonomsko fiskalne politike i politika oporezivanja (ciljevi oporezivanja, izbjegavanje plaćanja poreza, prevaljivanje poreza)**
 - 1.1. Sadržaj ekonomsko fiskalne politike
 - 1.1.1. Razlikovanje potreba
 - 1.1.2. Financije i finansijski sustav
 - 1.2. Politika oporezivanja
 - 1.2.1. Fiskalni i nefiskalni ciljevi (ekonomski) oporezivanja
 - 1.2.2. Učinci oporezivanja
 - 1.2.2.1. Porezna evazija
 - 1.2.2.2. Prevaljivanje poreza
 - 1.2.2.3. Višestruko oporezivanje
- 2. Javni sektor**
 - 2.1. Struktura javnog sektora
 - 2.1.1. Sektor opće države
 - 2.1.2. Javni sektor
 - 2.2. Javni sektor Republike Hrvatske
- 3. Javni prihodi**
 - 3.1. Pojam, vrste i razvoj javnih prihoda
 - 3.2. Klasifikacija javnih prihoda
 - 3.3. Sustav javnih prihoda Republike Hrvatske
 - 3.4. Podjela poreza
 - 3.5. Doprinosi
 - 3.6. Neporezni prihodi
 - 3.7. Pristojbe
 - 3.8. Kazne, donacije i pomoći
 - 3.9. Carine
 - 3.10. Kapitalni prihodi
- 4. Javni rashodi**
 - 4.1. Pojam, karakteristike, podjela javnih rashoda
 - 4.2. Načela javnih rashoda
 - 4.3. Djelovanje javnih rashoda
 - 4.4. Sustav javnih rashoda u Republici Hrvatskoj
 - 4.5. Državni proračun
- 5. Razvoj poreznog sustava u Republici Hrvatskoj**
 - 5.1. Povijesni razvoj poreza
 - 5.2. Porezna terminologija
 - 5.3. Dosadašnje porezne reforme u Republici Hrvatskoj
- 6. Porezni oblici u Republici Hrvatskoj**
 - 6.1. Podjela poreza
 - 6.2. Državni porezi
 - 6.3. Županijski porezi
 - 6.4. Gradski ili općinski porezi
 - 6.5. Zajednički porezi
 - 6.6. Porezi na dobitke od igara na sreću i naknade na priređivanje igara na sreću

6.7. Naknada za priređivanje nagradnih igara

7. Porez na dohodak

- 7.1. Oporezivanje dohotka
- 7.2. Izvori dohotka
- 7.3. Dohodak od nesamostalnog rada
 - 7.3.1. Primici koji se ne smatraju dohotkom
 - 7.3.2. Osobni odbitak-neoporezivi dio dohotka
- 7.4. Dohodak od samostalnog rada
- 7.5. Dohodak od imovine i imovinskih prava
- 7.6. Dohodak od kapitala
- 7.7. Dohodak od osiguranja
- 7.8. Drugi dohodak
- 7.9. Najznačajnije promjene oporezivanja porezom na dohodak

8. Porez na dobit

- 8.1. Stavke povećanja porezne osnovice ili umanjenja gubitka
- 8.2. Stavke umanjenja porezne osnovice ili povećanje gubitka
- 8.3. Najznačajnije promjene oporezivanja porezom na dobit

9. Porez na dodanu vrijednost, trošarine i posebni porezi

- 9.1. Porezni obveznik
- 9.2. Obveza prijave u Registrar poreznih obveznika
- 9.3. Izdavanje PDV identifikacijskog broja
- 9.4. Predmet oporezivanja
- 9.5. Porezne stope
- 9.6. Porezna oslobođenja
- 9.7. Najznačajnije promjene oporezivanja porezom na dodanu vrijednost
- 9.8. Trošarine
- 9.9. Posebni porezi

10. Carinski sustav Republike Hrvatske

- 10.1. Carinski poslovi i pojmovi u carinskom poslovanju
- 10.2. Carinski propisi
- 10.3. Postupak carinjenja
- 10.4. Postupak provoza robe
- 10.5. Izvozni postupak

11. Uloga poreza u upravljanju financijskom imovinom poduzeća

- 11.1. Računovodstveni aspekt poreza
 - 11.1.1. Vrijednosna usklađenja
 - 11.1.2. Porezni položaj otpisa potraživanja od kupaca
- 11.2. Oporezivanje kapitalnih primitaka (s osnove prodaje dionica i udjela)

12. Porezna bilanca poduzeća- struktura i funkcije

- 12.1. Obračunavanje i uplaćivanje poreznih davanja s osnove poslovanja
- 12.2. Stalne i privremene razlike

13. Oporezivanje obrtnika

- 13.1. Obrt i vrste obrta

- 13.2. Poslovni primici
- 13.3. Poslovni izdaci
- 13.4. Utvrđivanje porezne osnovice
- 13.5. Poslovne knjige obrtnika
- 13.6. Paušalno oporezivanje obrtničke djelatnosti
- 13.7. Oporezivanje obrtnika porezom na dobit
- 13.8. Obrtnik- obveznik poreza na dodanu vrijednost
- 13.9. Ostala porezna opterećenja obrtnika

14. Upravljanje porezima u funkciji razvoja

- 14.1. Provođenje fiskalne politike u skladu s gospodarskim ciljevima
- 14.2. Konkurentnost sustava oporezivanja

15. Oporezivanje multinacionalnih kompanija

- 15.1. Razlozi inozemnog investiranja
- 15.2. Utjecaj oporezivanja na donošenje odluka multinacionalnih kompanija

16. Literatura

VISOKA ŠKOLA ZA MENADŽMENT U TURIZMU I
INFORMATICI U VIROVITICI
„POREZNI SUSTAV“

-autorizirana predavanja sa primjerima iz
prakse-

Mladena Bedeković, univ.spec.oec.

Virovitica, 2017.

CILJEVI KOLEGIJA

- Cilj kolegija je stjecanje znanja o ulozi pojedinih poreza u ekonomsko-političkom i socijalnom sustavu Republike Hrvatske te upoznavanje s načinima praćenja troškova poreza i ostalih izdataka kao i stjecanje sposobnosti obavljanja praktičnih poreznih poslova u poduzeću i obrtu te razumijevanje sustava oporezivanja poduzeća u Hrvatskoj

SADRŽAJ KOLEGIJA

- ❖ Sadržaj i funkcija ekonomsko fiskalne politike i politika oporezivanja
- ❖ Javni sektor
- ❖ Javni prihoda
- ❖ Javni rashoda
- ❖ Razvoj poreznog sustava u Republici Hrvatskoj
- ❖ Porezni oblici u Republici Hrvatskoj
- ❖ Porez na dohodak
- ❖ Porez na dobit
- ❖ Porez na dodanu vrijednost, trošarine i posebni porezi
- ❖ Carinski sustav Republike Hrvatske
- ❖ Uloga poreza u upravljanju financijskom imovinom poduzeća
- ❖ Porezna bilanca poduzeća-struktura i funkcije
- ❖ Oporezivanje obrtnika
- ❖ Upravljanje porezima u funkciji razvoja
- ❖ Oporezivanje multinacionalnih kompanija

1. SADRŽAJ I FUNKCIJA EKONOMSKO-FISKALNE POLITIKE I POLITIKA OPOREZIVANJA

1.1. SADRŽAJ EKONOMSKO - FISKALNE POLITIKE

- ❖ na kvalitativne i kvantitativne promjene potreba utjecao je zajednički život ljudi
- ❖ potrebe je trebalo zadovoljiti unutar neke društvene zajednice
- ❖ poduzimanje i izvršavanje brojnih akcija i zadataka vodi k podmirivanju javnih (državnih) potreba - nadležna državna tijela
- ❖ nadležnim državnim tijelima potrebna su raspoloživa novčana sredstva
- ❖ sredstva se prikupljaju od raznih subjekata, na različite načine, ne uvek u isto vrijeme, primjenom raznovrsnih instrumenata

- ❖ javni (državni prihodi) - prikupljena sredstva od raznih subjekata raspoređuju se prema namjenama za zadovoljenje javnih potreba
- ❖ javni (državni rashodi) – finansijska sredstva koja se troše za zadovoljenje javnih potreba
- ❖ posebna finansijska tijela – vrše postupak prikupljanja, raspodjele i trošenja prikupljenih sredstava
- ❖ fiskalni učinak - postiže se primjenom finansijskih instrumenata
- ❖ prema Jelčić (2000) znanost o javnim financijama je znanstvena disciplina koja se bavi izučavanjem uvjeta, pretpostavki i posljedica primjene finansijskih instrumenata prilikom prikupljanja, raspodjele i trošenja finansijskih sredstava sa svrhom upravljanja i zadovoljenja javnih(državnih) potreba

1.1.1. Razlikovanje potreba

- ❖ u određenoj društvenoj zajednici javljaju se zajedničke potrebe koje se trebaju zadovoljiti kako bi se zajednica razvijala
- ❖ na te potrebe utječu promjene (povijesne, ekonomске, političke, geografske)
- ❖ razlika između javnih i osobnih potreba
- ❖ značenje javnih potreba za egzistenciju i razvoj društvene zajenice

Kriteriji razlikovanja javnih potreba:

1. prema subjektu koji ih zadovoljava

- ❖ javne potrebe za čije zadovoljavanje brinu državna tijela u svojoj nadležnosti
- ❖ javne potrebe koje zadovoljavaju privatne osobe
- ❖ obje se međusobno nadopunjaju (gradnja visokoškolske ustanove, dječjeg vrtića)

2. prema trenutku njihovog nastanka

- ❖ neodložive javne potrebe – imaju prioritet u odnosu na druge (ispłata plaća državnim i javnim službenicima)
- ❖ odložive javne potrebe – trenutak njihovog ispunjenja moguće je prebaciti na kasniji vremenski interval (gradnja autoceste, zaobilaznica)

3. prema društveno-političkom uređenju države

- ❖ način na koji je država uređena (centralistički ili decentralistički)

4. prema prostoru i vremenu u kojem se potrebe zadovoljavaju

- ❖ horizontalno (prostorno)- visoko industrijalizirane zemlje vs. siromašne zemlje
- ❖ vertikalno (vremenski) – prate razvoj industrije, tehnike i tehnologije

1.1.2. Financije i finansijski sustav

FINANCIJE

- ❖ u širem smislu - obuhvaćaju sadržaj kojim se obilježavaju različite monetarne transakcije koje obavljaju subjekti
- ❖ u užem smislu – aktivnost države i užih državnih tijela usmjerenih na prikupljanje i raspodjelu novčanih sredstava sa svrhom podmirenja javnih potreba

FINANSIJSKI SUSTAV

- ❖ skup svih instrumenata kojima se država koristi pri prikupljanju, upravljanju, raspodjeli i trošenju javnih prihoda
- ❖ unutar finansijskog sustava imamo više cjelina (porezni sustav - obuhvaća sve porezne oblike primjenjive u pojedinoj državi)
- ❖ finansijska politika – svjesno nastojanje da se pravilnom kombinacijom i adekvatnim instrumentima regulira finansijski sustav te da se postignu željeni učinci na fiskalnom području

- ❖ dobro smišljena finansijska politika može dati rezultate i na području socijalnih odnosa (odnos poreznog opterećenja i životne zajednice – samci, obitelj), stambenih pitanja, znanosti, kulture, zdravstva, zaštite okoliša.....
- ❖ država nastoji primjenom finansijskih instrumenata postići određeni cilj, a on se očituje u promjenama odnosa i stanja u raznim područjima
- ❖ željeni se ciljevi ne postižu samo uporabom pojedinih vrsta prihoda već i finansijskim instrumentima u sustavu rashoda (regresi, božićnice, subvencije privatnom sektoru)

1.2. POLITIKA OPOREZIVANJA

- ❖ raznovrsni ciljevi u pojedinoj zemlji ostvaruju se primjenom pojedinih poreza unutar jednog poreznog sustava
- ❖ osnovni ciljevi oporezivanja su fiskalni (zadovoljenje potrebe države za novčanim sredstvima) i nefiskalni ciljevi

1.2.1. Fiskalni i nefiskalni ciljevi (ekonomski)

- ➡ fiskalni cilj je usmjeren na postizanje fiskalnog učinka (sastoji se od ubiranja potrebne količine finansijskih sredstava kako bi se podmirili planirani javni rashodi)
- ➡ primjenom poreza nastoji se uskladiti ponuda i potražnja (povećanjem ili smanjenjem poreznog opterećenja smanjuje se ili povećava kupovna moć)
- ❖ utječe na obujam investicija i njihovo usmjeravanje
- ❖ nastoji se obuzdati inflacija i poremećaji na tržištu (novi porez ili veće porezne stope smanjuju potražnju)

- ❖ porezima se mogu smanjiti prepreke koje otežavaju skladan i brz ekonomski rast (poticanje određenih privrednih grana)
- ❖ porezima se može potaknuti produktivnost rada, povećati izvoz, zaustaviti smanjivanje efikasnosti privredivanja
- ❖ porezima se smanjuju socijalne razlike, stambena izgradnja, povećanje zaposlenosti (veće porezno opterećenja za honorarne poslove), a može se utjecati i na demografske politike (uvodenje plaćanja poreza na samce)
- ❖ ostali ciljevi obrazovne, zdravstvene i ekološke politike

1.2.2. Učinci oporezivanja

- ❖ mogu biti suprotni ciljevima porezne politike države
- ❖ raskorak između ciljeva i učinaka oporezivanja prisutan je kod izbjegavanja plaćanja poreza i nemjeravanog prevaljivanja poreza
- ❖ porezni moral bit će viši ukoliko su porezni obveznici:
 - svjesni da kvaliteta i ponuda javnih dobara ovise o porezu koji treba platiti
 - ako vjeruju da je porezni teret ravnomjerno i pravedno raspoređen
 - ako je plaćanje poreza vezano uz neku etičku, socijalno-političku ili sličnu svrhu

1.2.2.1. POREZNA EVAZIJA

- ❖ izbjegavanje plaćanja poreza
- ❖ otpor plaćanju poreza ovisi: o veličini poreznog opterećenja, o namjeni trošenja prikupljenog poreza, o načinu provođenja postupka oporezivanja
- ❖ cilj izbjegavanja plaćanja poreza može biti u činjenici da se poreznom obvezniku ne smanji ekonomski snaga uslijed oporezivanja

❖ zakonita ili dopuštena porezna evazija

- ❖ slučajna / nemjeravana - kupnja domaćeg proizvoda, a ne uvozog ili
- ❖ hotimična / nemjeravana- promjena mesta boravka zbog djelatnosti koju obavlja da bi imao manje porezno opterećenje

❖ nezakonita ili nedopuštena porezna evazija

- ❖ porezna utaja - defraudacija (kazneno djelo);
- ❖ kontrabanda - krijumčarenje, šverc
- ❖ zakonom diktirana evazija- izbjegavanje plaćanja poreza koji je cilj porezne politike (zbog zdravstvenih razloga nastoji se smanjiti potrošnja duhanskih proizvoda pa se uvodi porez na promet sa visokim poreznim stopama)

1.2.2.2. PREVALJIVANJE POREZA

- ❖ pri prevaljivanju poreza porezni obveznik raspolaže poreznom snagom neumanjenom porezom
- ❖ prevaljivanje poreza se provodi kroz cijene (porezni obveznik prvo podmiri svoju poreznu obvezu, plaćeni porez će uračunati u cijenu svojih proizvoda ili usluga, a njihovom dalnjem prodajom potrošačima naplatiti će i prethodno plaćeni porez), osnovna pretpostavka je razmjena
- ❖ za prevaljivanje poreza nisu predviđene sankcije

- ❖ sa stajališta države prevaljivanje poreza i porezna evazija se bitno razlikuju:

- kod porezne evazije država nije dobila predviđene iznose
- kod prevaljivanja poreza država si je osigurala predviđena finansijska sredstva
- sa stajališta poreznog obveznika efekt porezne evazije i prevaljivanja poreza je jednak

- ❖ **kriteriji prevaljivanja poreza:**

- ❖ *namjeravano* (kod poreza na promet) i *nenamjeravano* preljevanje (teret poreza snosi osoba koja za to nije bila predviđena)
- ❖ **prevaljivanje unaprijed** (porezni obveznik iznos poreza prevali na kupce i *prevaljivanje unatrag* (porezni obveznik porez koji treba platiti prevali na proizvođače sirovina i radnu snagu)
- ❖ **jednostruko** (porez se prevaljuje na osobu koja ga ne može prevaliti dalje na treću osobu) i *višestruko prevaljivanje* (*isti porez se prevaljuje više od jedanput*)

1.2.2.3. VIŠETRUKO OPOREZIVANJE

- ❖ kada jedan porezni obveznik plaća nekoliko poreza
- ❖ **oblici višetrukog oporezivanja:**
- ❖ **kumuliranje poreza** - jedan porezni obveznik na isti porezni izvor plaća više raznovrsnih poreza (iz dohotka plaća porez na dohodak i porez na dodanu vrijednost kada plaća neku robu ili uslugu)
- jedan porezni obveznik - jedan porezni izvor-više raznovrsnih poreza

- ❖ **nadoporezivanje** - kada jedan porezni obveznik plaća više istovrsnih poreza teritorijalnim jedinicama različitog ranga (porez na dobit plaća se centralnoj vlasti i županijama, a porez na nasljedstvo županijama i općinama)
- jedan porezni obveznik - više istovrsnih poreza - više poreznih vjerovnika različitog ranga

- ❖ **dvostruko oporezivanje** - postoji kada jedan porezni obveznik mora plaćati istovrsni porez na isti izvor oporezivanja dvojici poreznih vjerovnika istog ranga istovremeno (nekretnina na području koje pripada općini „A“, a stanuje na području općine „B“)
- jedan porezni obveznik - istovrsni porez - jedan porezni izvor - više poreznih vjerovnika istog ranga - dvostuko istodobno plaćanje

2. JAVNI SEKTOR

2.1. STRUKTURA JAVNOG SEKTORA

Sektor opće države

-Središnja država

-Savezne države,
provincije ili regije

-Lokalna država

Javni sektor

Opća država

-Središnja država
-Regionalna vlast
-Lokalna vlast

Javna društva

-Finansijska javna društva
(monetarna i nemonetarna)

-Nefinansijska javna društva

2.1.1. Sektor opće države

❖ sve državne jedinice i neprofitne institucije financirane i kontrolirane od strane države

❖ podsektori (prema metodologiji državnih finansija):

- središnje države,
- savezne države, provincijske ili regionalne vlasti
- lokalne vlasti

Središnja država

- ❖ je podsektor opće države odnosno najviša razina fiskalne vlasti koja postoji na području jedne države
- ❖ može uvoditi poreze rezidentima i nerezidentima
- ❖ odgovorna za pružanje javnih usluga stanovništvu

Lokalna država

- ❖ ograničena je na mala geografska područja koja su uglavnom osnovana zbog administrativnih i političkih razloga
- ❖ funkcije lokalne vlasti obuhvaćaju: obrazovanje, primarnu zdravstvenu zaštitu, skrb o djeci i starijim osobama, zbrinjavanje komunalnog otpada, opskrbu tekućom vodom, uređenje i održavanje groblja i krematorija, pružanje kulturnih usluga te održavanje kazališta, muzeji, knjižnice, javni parkovi i sportski tereni, sportske dvorane

Izvanproračunski korisnici

- ❖ državna tijela kao samostalne pravne osobe sa značajnim stupnjem autonomije koja uključuje samostalno odlučivanje o visini i strukturi izdataka te o izvorima prihoda, kao što su namjenski prihodi (npr. doprinosi, naknade itd.)
- ❖ osnivaju se zbog obavljanja posebnih funkcija poput izgradnje cesta ili pružanja obrazovnih usluga

2.1.2. Javni sektor

❖ Opća država

- središnja država
- regionalna vlast
- lokalna vlast

❖ Javna društva

Nefinancijska javna društva

- rezidentna nefinancijska društva pod kontrolom državnih jedinica
- glavna aktivnost društava je proizvodnja roba ili pružanje nefinancijskih usluga
- javna društva (javna poduzeća) u odnosu na državne jedinice mogu biti izvor finansijskih dobitaka za državu koja im je vlasnik ili ih kroz svoje mehanizme kontrolira

Lokalna nefinancijska javna društva

- trgovačka komunalna društva
- opskrba vodom
- priključivanja i zbrinjavanja otpada
- groblja i krematoriji
- tržnice na malo
- opskrba plinom
- održavanja lokalnih cesta i putova

Finansijska javna društva

- ❖ čine društva i tržišne neprofitne institucije koje se uglavnom bave finansijskim posredovanjem ili dodatnim finansijskim aktivnostima usko vezanim uz finansijsko posredovanje
- ❖ dijele se u tri podsektora:
- ❖ monetarna (depozitarna) finansijska javna društva (i središnja banka)
- ❖ nemonetarna finansijska društva
- ❖ finansijska društva koja nisu drugdje svrstana

❖ Monetarna (depozitna) finansijska javna društva

- rezidentna su depozitarna društva koja su pod kontrolom jedinica opće države
- glavna djelatnost im je finansijsko posredovanje ili stvaranje obveze u obliku depozita ili finansijskih instrumenata koji su praktično supstituti depozita (kratkoročni certifikati o depozitu)
- ❖ odobravaju zajmove i/ili investiraju u vrijednosnice u svoje ime i za vlastiti račun
- ❖ državne razvojne banke ili poslovne banke u većinskom vlasništvu države

❖ Nemonetarna (nedepozitna) javna društva

- kombinacija nefinansijskih javnih društava i nemonetarnih finansijskih javnih društava
- sudjeluju samo u finansijskom posredovanju
- osiguravajuća društva, savjetnici za poslove osiguranja i mirovina, središnje nadzorne agencije, institucije koje osiguravaju infrastrukturu za finansijska tržišta (Središnje klirinško depozitarno društvo d.d.), neprofitne ustanove

2.2. JAVNI SEKTOR REPUBLIKE HRVATSKE

Provodenje ekonomske politike kroz proračun

- ❖ proračunom se mogu provoditi i funkcije ekonomske politike:
- ❖ **stabilacijska** - interveniranjem u porezima i javnim rashodima država može pokušati osigurati što višu zaposlenost, što stabilnije cijene, što bolji saldo bilance plaćanja i što povoljniju stopu ekonomskog rasta;
- ❖ **alokacijska** - država može utjecati na odluku o tome koja će dobra i usluge biti javna, a koja privatna
- ❖ **distribucijska** – država može progresivnim oporezivanjem i sustavima transfera utjecati na način raspodjelje proizvedenih dobara i usluga među društвom

- ❖ korisnici državnog proračuna su institucije:

1. kojima je osnivač država
2. kojima je izvor prihoda državni proračun u iznosu 50 ili više posto i
3. koji su navedeni u registru korisnika proračuna

- ❖ u osnovi, proračunski su korisnici institucije koje zadovoljavaju prvi i drugi uvjet

- ❖ tri točke određuju element javnosti:

- ❖ država kao vlasnik trajnog kapitala donosi najvažnije poslovne odluke

- ❖ kriteriji za donošenje odluka vezani su uz šire društvene interese (npr. socijalnu politiku), a ne isključivo uz finansijsku dobit

- ❖ cjelokupna zajednica snosi posljedice dobiti ili gubitka poslovanja putem državnog proračuna

Javni sektor Republike Hrvatske

OPĆA DRŽAVA

Središnja država

(ministarstva)

Regionalna vlast

(županije)

Lokalna vlast

(općine i gradovi)

Izvanproračunski korisnici

JAVNA DRUŠTVA

Financijska javna društva

monetarna javna društva

nemonetarna javna društva

Nefinancijska javna društva

Izvor: Bajo, A., Jurlina Alibegović, D (2008), Javne financije lokalnih jedinica vlasti, Zagreb: Školska knjiga, Ekonomski institut i Institut za javne financije, str.23

OPĆA DRŽAVA

- ▶ Registr korisnika državnog proračuna i izvanproračunskih korisnika
- ▶ u Republici Hrvatskoj ustrojeno je:
 - ▶ 555 jedinica lokalne samouprave,
 - ▶ 428 općina
 - ▶ 127 gradova
 - ▶ 20 jedinica područne (regionalne)samouprave i Grad Zagreb

JAVNA DRUŠTVA

❖ Nefinancijska javna društva

- ❖ javna su poduzeća u vlasništvu Republike Hrvatske, a njihovo je poslovanje obično regulirano zakonima vezanim uz obavljanje djelatnosti (zakoni o šumama, vodama)

❖ Financijska javna društva

- ❖ dijele se u dva glavna podsektora:
 - monetarna javna društva (i središnja banka)- HNB, Hrvatska banka za obnovu i razvitak
 - nemonetarna finacijska javna društva- FINA, Zagrebačka burza d.d, Tržište novca Zagreb d.d.

3. JAVNI PRIHODI (pojam, vrste, razvoj, podjela javnih prihoda, porezi-podjela, carine, pristojbe i doprinosi)

3.1. RAZVOJ JAVNIH PRIHODA

- ❖ da bi mogla izvršavati svoje zadatke država mora prikupljati novčana sredstva
- ❖ to radi kombinacijom raznih finansijskih instrumenata koje nazivamo javnim (državnim) prihodima
- ❖ ovisno o političkom uređenju zemlje i gospodarskoj situaciji u pojedinim zemljama se razlikuje i sustav javnih prihoda
- ❖ svaka država mora podmiriti troškove koji nastaju na teret javnih potreba
- ❖ nemogućnost da se zadovolje sve javne potrebe natjeralo je države da uvedu različite oblike prihoda po različitim izvorima

- ❖ robovlasnička država - prihodi su bili **vremenski ograničeni** (ispunjene namjene - ukida se ta vrsta prihoda) i **namjenski** (unaprijed se utvrđivala namjena)
- ❖ feudalna država- dvije vrste prihoda
 - medijalni prihodi – prihodi s područja domene feudalnih vlasnika
 - regalni prihodi - na osnovi regalnih prava (prihodi od zakupa prava korištenja cesta, mostova)

- ❖ kapitalistička država – dominantna uloga poreza
- ❖ krajem 19. i početkom 20. stoljeća dolazi do povećanja nadležnosti države, a to je imalo za posljedicu povećanje broja poreznih obveznika, poreznih oblika i poreznog opterećenja
- ❖ danas svaka država ima različiti sustav javnih prihoda

3.2. KLASIFIKACIJA JAVNIH PRIHODA

- ❖ zbog raznovrsnosti i mnogobrojnosti prihode je potrebno svrstati po sličnostima i različostima
- ❖ prihodi se klasificiraju prema:
 1. prema vremenu pritjecanja prihoda
 - a) redovni - ubiru se u redovnim vremenskim intervalima tijekom dužeg vremenskog razdoblja
- njima se podmiruju redovni rashodi
 - b) izvanredni prihodi - privremeni su i povremeni, a služe za financiranje nepredviđenih, novih ili neplaniranih rashoda (rat, recesija, nepogode)

2. prema načinu stjecanja prava na prihode

- a) izvorni (originarni) – država ih ostvaruje iz svoje gospodarske aktivnosti (država kao vlasnik poduzeća; Hrvatske vode, Hrvatske ceste)
- b) izvedeni (derivativni) – na osnovi financijskog suvereniteta država ima pravo na dio imovine pravnih i fizičkih osoba (pristojbe, doprinosi, porezi)

3. prema karakteru vlasti u odnosima između države i pojedinca

a) privatnopravni – država ih ostvaruje iz svoje gospodarske aktivnosti

b) javnopravni prihodi – njih država ostvaruje na temelju normativnih akata (pravo vlasti koje daje pravo naređivanja)

4. prema subjektu od kojeg se ubiru

a) prihodi od fizičkih osoba – plaćaju ih fizičke osobe koje ostvaruju prihode ili dohodak na teritoriju neke države

b) prihodi od pravnih osoba – država ih ubire od trgovačkih društava

❖ podjela prihoda prema drugim kriterijima:

- prema obliku: prihodi u novcu i prihodi u naturi
- prema pripadnosti različitim razinama vlasti: prihodi lokalnih razina vlasti, prihodi centralnih razina vlasti

3.3. SUSTAV JAVNIH PRIHODA REPUBLIKE HRVATSKE

- ❖ Javni prihodi su prihodi države. Način trošenja javnog novca u RH propisan je Zakonom o proračunu s izmjenama i dopunama (N.N 87/08 i 136/12, 15/15)
- ❖ hrvatski sustav javnih prihoda se sastoji od:
 1. poreznih prihoda (sve vrste poreza)
 2. doprinosa
 3. neporeznih prihoda (pristojbe, kazne, globe, naknade za ceste)
 4. kapitalnih prihoda- prihodi od prodaje robnih zaliha, od privatizacije)
 5. javnog duga (zajmova)

- ❖ u strukturi javnih prihoda najznačajniji su prihodi od poreza, zatim su to doprinosi, a najmanje javnih prihoda se odnosi na pomoći, administrativne pristojbe, prihode od imovine, ostale prihode
- ❖ većina aktivnosti koja je povezana s robom ili uslugama prati neki oblik poreznog terećenja
- ❖ porezi su najvažniji proračunski prihod

3.4. PODJELA POREZA

- ❖ porezni sustav se temelji na načelima pravednosti i jednakosti
- ❖ najznačajniji porezni prihod proračuna Republike Hrvatske je porez na dodanu vrijednost
- ❖ porezni sustav RH čine državni porezi, županijski porezi, gradski ili općinski porezi, zajednički porezi, porezi na odbitke od igara na sreću i naknade na priređivanje igara na sreću

- ❖ poreze možemo definirati kao obvezna davanja državi od strane osoba i poduzeća nužna za financiranje javnih rashoda
- ❖ plaćanjem svojih prihoda državi zauzvrat dobivamo javne usluge poput javne sigurnosti, obrazovanja, zdravstvene zaštite
- ❖ za plaćene poreze nema trenutačne izravne protuusluge (porezima nije unaprijed utvrđena količina usluge niti njihova namjena koja će se dobiti zauzvrat) i porezi su obvezna davanja (kada dospiju na naplatu moraju se odmah platiti)

- ❖ podjela poreza prema:
 1. prema vrsti porezne osnove (porez na dohodak)
 2. prema razini državne vlasti (županijski porezi, državni porezi)
 3. prema činjenici koje kategorije stanovnika više opterećuju (regresivni ili progresivni porezi)
 4. podjela na izravne (uplaćujemo ih osobno ili to za nas radi poslodavac - porez na dohodak, porez na dobit) i na neizravne (ne snosi ih onaj koji ih uplaćuje već ih prevaljuje na druge (porez na dodanu vrijednost))

- ❖ karakteristike poreza su: prisilnost, derivativnost, nedestiniranost, nepovratnost, odsutnost neposredne naknade, ubiru se u javnom interesu, ubiru se u novcu
- ❖ porezni sustav je širi pojam od fiskalnog sustava
- ❖ kriteriji razlikovanja poreza su:
 - 1) što je objekt oporezivanja
 - 2) prevaljivost (porezni obveznik razlikuje se od osobe koja stvarno snosi teret oporezivanja)
 - 3) obveza snošenja tereta poreza

- ❖ POREZNA STOPA
- ❖ element oporezivanja, utvrđuje se u postotku
- ❖ predstavlja iznos poreznog tereta u odnosu na poreznu osnovicu
- ❖ na temelju porezne osnove utvrđuje se porezni iznos koji je porezni obveznik dužan platiti za podmirenje svoje obaveze

- ❖ razlikujemo:
 1. proporcionalne porezne stope-granična porezna stopa jednaka je prosječnoj poreznoj stoci
 2. progresivne porezne stope-porezna stopa viša je od prosječne porezne stope
 3. regresivne porezne stope-granična porezna stopa niža je od prosječne porezne stope

- ❖ Karakteristike kvalitetnog poreznog sustava:
- ❖ pravednost
- ❖ izdašnost
- ❖ jednostavnost
- ❖ niski troškovi ubiranja poreza
- ❖ neutralnost
- ❖ stabilnost

3.5. DOPRINOSI

- ❖ jedan od finansijskih instrumenata kojima se prikupljaju sredstva potrebna za financiranje javnih rashoda
- ❖ razlikuju se od zemlje do zemlje
- ❖ karakteristike doprinosa su:
 - odnose se na određeni krug fizičkih osoba, obavezni su, visina doprinosa ovisi o troškovima države kod obavljanja određene aktivnosti, nepostojanje neposrednog zahtjeva, razlikuju se od poreza jer obveznici doprinosa imaju neposrednu korist od države postoji unaprijed utvrđena namjena za razliku od poreza
 - obveznici doprinosa su i osiguranici i poslodavci

3.6. NEPOREZNI PRIHODI

- ❖ prema Registru neporeznih davanja za 2015. godinu registrirano je 161 neporezno davanje, a u 2016. godinu 213 neporeznih davanja
- ❖ obuhvaća različite naknade, pristoje, administrativne takse novčane kazne, članarine, stručni ispit i sl.
- ❖ neprezne prihode naplaćuju ministarstva i ostala tijela državne vlasti, ostali proračunski korisnici državnog proračuna (agencije, zavodi), izvanproračunski korisnici državnog proračuna (fondovi, Hrvatske ceste), javna poduzeća (Hrvatske šume), jedinice lokalne i područne i regionalne samouprave (općine, gradovi), neprofitne organizacije, poduzeća

3.7. PRISTOJBE

- ❖ pristoje su javni prihod koje država prima kao naknadu za učinjene usluge
- ❖ neporezni su prihod
- ❖ vezuju se za pojedinca, za nematerijalnu uslugu, plaćaju se u novcu (biljezi)
- ❖ razlikuju se od poreza po tome što možemo dovesti u svezu uslugu koju javnopravno tijelo čini poreznom obvezniku i visinu određene naknade koju plaća za tu uslugu
- ❖ nisu tako izdašan prihod kao što su to porezi i doprinosi

3.8. KAZNE, DONACIJE I POMOĆI

- ❖ javni prihodi suvremenih država
- ❖ povremene, vezane za izvanredne situacije
- ❖ donacije mogu biti primljene i od fizičke osobe u novčanom i nenovčanom obliku (umjetnička zbirka)
- ❖ pomoći predstavljaju prihod koji država može dobiti od inozemnih vlada, međunarodnih organizacija

3.9. CARINE

- ❖ porez koji se naplaćuje na uvoz - neizravni porez
- ❖ uvode se radi zaštite domaće proizvodnje i prikupljanja prihoda na račun toga
- ❖ najstariji instrument vanjskotrgovinske politike, važno mjesto u javnim financijama
- ❖ država prihodima koje prikupi na ime carina koristi za kupnju javnih dobara ili za smanjenje poreza

3.10. KAPITALNI PRIHODI

- ❖ predstavljaju primitke od prodaje nefinancijske kapitalne imovine vijeka trajanja dužeg od godinu dana (nematerijalna imovina, zemljište, robne zalihe)

FINANCIRANJE JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE I UPRAVE

- ❖ dobro usklađeni finansijski odnosi između centralne i lokalne vlasti mogu pozitivno utjecati na političku stabilnost, gospodarski razvoj
- ❖ financiranje je regulirano Zakonom
- ❖ županije prikupljaju prihode od vlastitih poreza (porez na cestovna motorna vozila, porez na nasljedstva i darove), sudjelovanjem u zajedničkim porezima (porez na dobit, porez na dohodak), vlastitim neporeznim prihodima (prihodi od novčanih kazni, prihodi od vlastite imovine), dotacija i zaduživanja

- ❖ općine i gradovi svoje prihode prikupljaju iz:
- ❖ vlastitih poreza (porez na kuće za odmor)
- ❖ zajedničkih poreza (porez na dobit, porez na dohodak)
- ❖ vlastitih neporeznih prihoda (boravišne pristojbe, komunalne naknade, upravne pristojbe)
- ❖ dotacije iz županijskog proračuna
- ❖ zaduživanjem

4. JAVNI RASHODI

(pojam, karakteristike, načela, struktura, podjela i efikasnost javnih rashoda, sustav financiranja javnih rashoda u Republici Hrvatskoj)

4.1. POJAM, KARAKTERISTIKE, PODJELA JAVNIH RASHODA

- ❖ pod pojmom javnih rashoda podrazumijevamo rashode države i drugih javnopravnih tijela koji nastaju zbog ostvarivanja zadataka i ciljeva određenih ustavom, propisima i zakonom
- ❖ javni rashodi služe za financiranje javnih potreba, i to na način da se podmiruju rashodi vlastite potrošnje i tekućih izdataka te investicijski rashodi države i javnopravnih tijela
- ❖ često se za javne rashode koristi termin javna potrošnja
- ❖ način podmirivanja javnih rashoda je iz javnih prihoda

- ❖ javni rashodi se financiraju poreznim prihodima, sredstvima prikupljenih od pristojbi i doprinosa, novčanim naknadama, novčanim kaznama, prihodima javnih poduzeća, javnim zajmom, davanjem u zakup državne imovine
- ❖ javni prihodi određuju visinu javnih rashoda
- ❖ ukoliko se javi potreba povećanja rashoda tada treba pronaći način povećanja javnih prihoda
- ❖ u toj situaciji mogući su sljedeći scenariji: uvođenje novih poreza ili povećanje poreznih stopa postojećih poreza i time povećanje poreznog opterećenja; povećanje poreznih prihoda kroz ubiranje doprinosa, javnih zajmova, pristojbi; povećanjem originarnih prihoda

- ❖ posljednjih godina sve je veći udio javnih rashoda u bruto društvenom proizvodu
- ❖ neki od razloga leže u činjenici da se povećao broj stanovnika, povećanim brojem osiguranih osoba povećavaju se i rashodi za socijalno osiguranje (mirovinsko, zdravstveno osiguranje), povećavaju se rashodi za odgoj i obrazovanje, rashodi za vojsku, rashodi sudstva i državne uprave, rashodi posredne intervencije države u gospodarstvo (garantirane cijene i olakšice određenih proizvoda)

PODJELA JAVNIH RASHODA

- ❖ najčešće vrste javnih rashoda su:
1. redovni i izvanredni rashodi
 - redovni rashodijavljaju se u redovnim vremenskim intervalima, u nepromijenjenim iznosima (rashodi za obrazovanje)
 - izvanredni rashodijavljaju se od vremena do vremena u različitim iznosima i različitim intervalima (elementarne nepogode)

2. produktivni (rentabilni) i neproduktivni (nerentabilni)

- **produktivni rashodi** direktno ili indirektno dovode do porasta prihoda
- **direktno produktivni rashodi** koji bez ikakvog posredovanja dovode do povećanja prihoda (rashodi za modernizaciju, izgradnju)
- **indirektno produktivni rashodi** su javni rashodi koji sami po sebi ne dovode ni do kakvog prihoda, ali ipak ponekad imaju utjecaj da se ostvare prihodi (rashodi za obrazovanje)
- **neproduktivni rashodi** - ovi prihodi uopće ne djeluju na stvaranje prihoda ili na njihovo povećanje (rashodi za vojsku, administraciju)

3. investicijski i transferni rashodi – podjela prema namjeni trošenja

- **investicijski rashodi** -direktno ili indirektno utječu na rast BDP-a (gradnja godpodarskih kapaciteta- direktno, izgradnja infrastrukture- indirektno)
- **transferni rashodi** - ne utječu na povećanje ili stvaranje BDP-a, svrha je prestrukturiranje imovine i dohodka (ispлате помоћи социјално уgroženom stanovništvu, помоћи nezaposlenima)

4. osobni javni rashodi (isplata mirovina, plaća, dječijih doplataka) i materijalni javni rashodi (kupnja pokretnih i nepokretnih imovina potrebne za obavljanje svoje dužnosti)

5. neodloživi (treba ih izvršiti točno onda kada je to predviđeno - rashodi za isplate plaća) i odloživi (njihovo izvršenje se može odgoditi u slučaju pomanjka potrebnih sredstava)

6. novčani i nenovčani rashodi (rijetki su npr. davanje radnih odijela, besplatan prijevoz)

7. rashodi centralnih, regionalnih i lokalnih vlasti

4.2. NAČELA JAVNIH RASHODA

- ❖ pri trošenju javnih rashoda nužno se pridržavati određenih načela i pravila
- ❖ specifičnosti postoje od države do države

- 1) načelo javnog interesa -javni rashodi se moraju upotrijebiti za zadovoljenje javnog interesa, a ne osobnih interesa pojedinaca
- 2) načelo štednje - što je moguće manjim ulaganjima treba postići što više koristi

3) načelo hitnosti i proporcionalnosti – ukoliko nedostaju sredstva za podmirenje potreba prema načelu hitnosti formira se rang lista prioriteta, a prema načelu proporcionalnosti sredstva će se preraspodjeliti u jednakim dijelovima

4) načelo izvora sredstava- zadovoljenje rashoda iz izabranog izvora prihoda

5) načelo podudarnosti prihoda i rashoda – podudarnost u vremenu i iznosima

4.3. DJELOVANJE JAVNIH RASHODA

- ❖ dolazi do smanjenja ekonomske snage onih koji su dužni plaćati razne vrste javnih prihoda
- ❖ efekt filtra - propuštanje ekonomske snage dobivene od prikupljenih prihoda da bi rashodi djelovali na povećanje snage iz koje je izdvojen
- ❖ **utjecaj javnih rashoda na sektor proizvodnje**- ulaganje u proizvodnju kroz stvaranje proizvodnih kapaciteta koji djeluju na povećanje BDP-a
 - ekspanzijsko djelovanje javnih rashoda javlja se kod povećanja proizvodnje
 - restriktivno djelovanje javnih rashoda javlja se kada se proizvodnja smanjuje

❖ **djelovanje javnih rashoda na potrošnju** - kupovna snaga se stvara tamo gdje je nema ili ako je ima onda se povećava

- zadovoljavanje javnih potreba zahtjeva raspolaganje sredstvima za plaćanje osobnih i javnih potreba
- povećanje materijalnih rashoda javlja se kada država postaje potrošač materijala ili uređaja

❖ **djelovanje rashoda uz pomoć socijalnih i ekonomskih subvencija**

- ekonomske subvencije utječu na cijene kroz potrošnju i proizvodnju, svrha je stimuliranje proizvodnje određenih proizvoda uz zadržavanje niskih cijena (zbog toga država isplaćuje subvencije proizvođačima)
- socijalne subvencije – javljaju se u obliku socijalnih pomoći, stipendija (nazivaju se i socijalnim rashodima)

❖ **djelovanje multiplikatora**

- kada se gospodarstvo nalazi u stagnaciji treba se okrenuti k razvoju i napretku uz pomoć javnih rashoda koje nazivamo konjukturno - političke investicije
- tada počinje djelovati mehanizam multiplikatora (javni radovi- organizira ih država da pokrene razvoj i spriječi recesiju, nezaposlenost je velika pa se zapošljavaju nositelji dohotka koji opet povećavaju potražnju za robom i uslugama)
- primjer djelovanja mehanizma multiplikatora je plan „New Deal“ koji je recesjsko gospodarstvo 1933. godine izvukao iz krize

4.4. SUSTAV JAVNIH RASHODA U REPUBLICI HRVATSKOJ

- ❖ u Hrvatskoj sustav javnih rashoda reguliran je zakonima i propisima (Zakon o financiranju javnih potreba, Zakon o proračunu, Zakon o financiranju jedinica lokalne samouprave i uprave, Zakon o fiskalnoj odgovornosti....)
- ❖ javne potrebe financiraju se iz proračuna
- ❖ državni proračun predstavlja procjenu godišnjih primitaka i izdataka koje odobrava Sabor Republike Hrvatske na razini države
- ❖ prihode i rashode konsolidirane opće države čine prihodi i rashodi državnog proračuna, izvanproračunskih fondova i jedinica lokalne uprave i samouprave (grad, općina, županija)

4.5. DRŽAVNI PRORAČUN

- ❖ Sabor donosi proračun koji se odnosi na godinu za koju je i donesen (fiskalna godina)
- ❖ fiskalna godina se u Hrvatskoj poklapa sa kalendarskom godinom
- ❖ svi prihodi i primici proračuna iskazuju se po izvorima iz kojih potječu te moraju biti raspoređeni, a rashodi i izdaci se iskazuju po namjeni
- ❖ uvijek mora postojati ravnoteža između prihodovne i rashodovne strane proračuna

- ❖ ukoliko tijekom fiskalne godine dođe do promjena na rashodovnoj strani državnog proračuna tome se moraju prilagoditi i prihodi državnog proračuna
- ❖ tada govorimo o rebalansu proračuna odnosno o izmjenama i dopunama proračuna radi njegovog ponovnog uravnoteženja
- ❖ na rashodovnoj strani državnog proračuna nalaze se tekući izdaci (naknade, plaće, tekući izdaci, davanje potpora, plaćanje kamata); kapitalni izdaci (izdaci potrebni za pribavljanje dugotrajne imovine, kapitalni transferi i potpore); udjeli u osnivačkom kapitalu; pozajmljivanja, otplata glavnica po osnovi zaduženja

- ❖ državni proračun se donosi na temelju potreba makroekonomskog stabilnosti, gospodarskog rasta i razvoja
- ❖ ministar financija predlaže ciljeve fiskalne politike i smjernice Vladi Republike Hrvatske
- ❖ nakon što se procijene prihodi i rashodi Vlada upućuje Saboru prijedlog državnog proračuna
- ❖ za finansijske planove izvanproračunskih fondova suglasnost daje Sabor
- ❖ proračun za fiskalnu godinu donosi se u obliku Zakona i objavljuje se u Narodnim novinama, a jedinice lokalne uprave i samouprave finansijski plan donose u formi odluke i objavljaju ga u svojem službenom glasilu

- ❖ državni proračun sastoji se od općeg dijela (sadrži ukupan iznos predviđenih prihoda i rashoda, izdvajanje za rezervu, bilancu proračuna, odredbe o pravima i obvezama proračunskih korisnika) i posebnog dijela (analitički raspored rashoda po korisnicima, nositeljima i namjenama)
- ❖ pod izvršenjem proračuna podrazumijevamo prikupljanje planiranih prihoda i njihovo trošenje u skladu sa proračunom (trošenje proračunskih sredstava)

- ❖ svi proračunski korisnici nakon donošenja proračuna odgovorni su za prikupljanje prihoda iz svojih nadležnosti i za trošenje sredstava u skladu s namjenama
- ❖ obično se na tromjesečnoj bazi određuje iznos sredstava za trošenje (ovise o dinamici prikupljanja sredstava)
- ❖ na kraju godine samo naplaćeni prihodi fiskalne godine se mogu priznati kao prihodi te fiskalne godine

- ❖ ukoliko imamo manjak državnog proračuna tada kažemo da postoji deficit proračuna (javni rashodi su veći od javnih prihoda)
- ❖ načini njegovog financiranja su zaduživanjem u zemlji i u inozemstvu (zakonom se određuje gornji limit zaduženja)
- ❖ proračunski korisnici i izvanproračunski fondovi dužni su izraditi godišnji proračun do kraja veljače za prethodnu godinu i dostaviti ga nadležnom ministarstvu koje dalje usklađuje i konsolidira obračune proračunskih korisnika i sastavlja konsolidirani godišnji obračun te ga dostavlja Ministarstvu finansija

- ❖ Ministarstvo finansija nakon što se izradi godišnji obračun državnog proračuna dostavlja isti Vladi Republike Hrvatske koja o tome izvješće Sabor
- ❖ Državni ured za reviziju obavlja reviziju državnog proračuna, proračuna jedinica lokalne uprave i samouprave kao i izvanproračunskih fondova
- ❖ glavnog državnog revizora imenuje Sabor
- ❖ nadzor finansijskog poslovanja korisnika sredstava iz proračuna treba obavljati najmanje jedanput godišnje

Tablica 1: MANJAK PRORAČUNA OPĆE DRŽAVE 2017-2019

mil. HRK	2015.	Plan 2016.	Prijedlog proračuna za 2017.	Projekcija proračuna za 2018.	Projekcija proračuna za 2019.
DRŽAVNI PRORAČUN					
Ukupni manjak/však	-8.852	-5.348	-6.816	-5.660	-3.939
% BDP-a	-2,7	-1,6	-1,9	-1,5	-1,0
IZVANPRORAČUNSKI KORISNICI					
Ukupni manjak/však	637	-972	949	1.185	710
% BDP-a	0,2	-0,3	0,3	0,3	0,2
KONSOLIDIRANA LOKALNA DRŽAVA					
Ukupni manjak/však	598	600	223	246	267
% BDP-a	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1
KONSOLIDIRANA OPĆA DRŽAVA					
Ukupni manjak/však	-7.618	-5.720	-5.644	-4.229	-2.962
% BDP-a	-2,3	-1,7	-1,6	-1,1	-0,8

https://vlada.gov.hr/UserDocs/Images//Sjednice/2016/10%20sjednica%202014%20Vlade%20RH//Prezentacija_Dr%C5%BEavn%C4%8Dun%202017..pdf, 28.04.2017.

5. RAZVOJ POREZNOG SUSTAVA U REPUBLICI HRVATSKOJ

5.1. POVIJESNI RAZVOJ POREZA

- ❖ među prihodima koje ubire država da bi podmirila svoje rastuće rashode najvažnije mjesto zasigurno zauzimaju porezi
- ❖ kao dio sustava javnih prihoda porezi su prisutni od davnina, i to još u državama starog i srednjeg vijeka
- ❖ tijekom vremena porezi su se mijenjali te je njihova uloga i mjesto u poreznim sustavima tijekom povijesti bila različita
- ❖ ovisno o društvenom, ekonomskom i političkom uređenju pojedine zemlje ovisilo je kada i u kojoj mjeri su se porezi uvodili

- ❖ postoje tri načina uvođenja porezne obveze:

- 1) u robovlasničkim državama - primjena sile u nametanju porezne obveze, porez je bio posljedica pobjednika nad poraženima
- 2) u feudalizmu - uvođenje porezne obveze temeljilo se na uspostavljanju ugovornih obveza, podanici plaćaju feudalcu uslugu održavanja reda unutar feudalnih granica
- 3) u kapitalističkim državama - porezi gube karakter prisile te se porezi uvode na temelju ustavnog pristanka

- ❖ porezi se uvode zakonom
- ❖ zbog svog fiskalnog učinka, ali i nekih nefiskalnih efekata porezi su danas najizdašnji fiskalni instrument suvremenih država
- ❖ porezni obveznici odvajaju dio svoje kupovne snage i podmiruju svoje porezne obveze
- ❖ porezi imaju i svoj psihološki pritisak (javljaju se otpori poreznih obveznika pogotovo u slučajevima kada im nije jasna svrha ubiranja konkretnog poreza)

Najpoznatije teorije koje opravdavaju ubiranje poreza su:

- ❖ **Teorija sile** – na temelju prava onoga koji je jači nametale su se i obveze plaćanja poreza
- ❖ **Teorija ugovora** - porezi su povremeni i privremeni način ubiranja poreza karakteristični za feudalizam
- ❖ **Teorija cijene** – polazi se od pretpostavke da su porezi cijena za usluge koje pruža država svojim poreznim obveznicima; ova teorija je u suvremenim uvjetima neodrživa
- ❖ **Teorija reprodukcije poreza** – oporezivanje je opravданo u onim slučajevima kada se porezi troše produktivno i na taj način se povećava dohodak poreznih obveznika

- ❖ **Organska teorija**- država postoji sa svrhom da omogući razvoj društva, a za to je potrebno nesmetano ubiranje raznih oblika poreznih prihoda
- ❖ **Teorija žrtve** – država zahtjeva od svojih poreznih obveznika žrtvu u obliku plaćanja poreza, a za državu ne postoji nikakve obveze; zagovornici ove teorije uglavnom se zalažu za progresivno oporezivanje (veći prihodi - veći porezi)

- ❖ kroz povijesni pregled porezi nisu svuda i uviјek imali jednaku ulogu u javnim prihodima
- ❖ u suvremenoj finansijskoj teoriji osnovne karakteristike poreza su:
 - 1)prisilnost plaćanja poreza- obveza koja proizlazi iz zakona mora se podmiriti od strane poreznog obveznika
 - 2)derivativnost poreza – na temelju svog poreznog suvereniteta država ubira prihode kroz poreze
 - 3)nepovratnost poreza - jednom prikupljeni porezi više se ne vraćaju poreznim obveznicima od kojih su prikupljeni

- 4)odsutnost neposredne naknade – plaćanjem poreza ne može se zahtijevati izvršenje neke točno određene usluge od strane države
- 5)nedestiniranost poreza - po tome se porezi razlikuju od ostalih javnih prihoda jer se porezi ne ubiru za konkretnu namjenu
- 6)zadovoljavanje javnog interesa – prihodi koji se prikupe kroz poreze moraju se upotrijebiti za zadovoljenje javnog interesa
- 7)novčani oblik poreza- uglavnom jedini oblik prikupljanja poreza

- ❖ porezni sustav određene zemlje čine svi porezni oblici koji se primjenjuju u toj zemlji
- ❖ svaki porezni sustav rezultat je brojnih kompromisa, utjecaja i najznačajnijih suprotnosti
- ❖ razlike koje se pojavljuju između pojedinih poreznih sustava najčešće se očituju u visini poreznog opterećenje, broju, vrsti, mjestu i ulozi pojedinog poreza, poreznim olakšicama
- ❖ **porezni pluralizam**- porezni sustav u koji su uključeni deseci poreza
- ❖ **porezni monizam** – porezni sustav sa samo jednim porezom
- ❖ neki porezi imaju posebnu ulogu u poreznom sustavu (porez na dohodak)

5.2. POREZNA TERMINOLOGIJA

- ❖ **Porezni subjekt:** osoba koja sudjeluje u oporezivanju

AKTIVNI – javnopravno tijelo/ uža ili šira teritorijalna jedinica, ima pravo uvoditi nove porezne oblike te propisuje obvezu ubiranja poreza

PASIVNI - fizička/ pravna osoba koja plaća porez iz svoje ekonomske snage Može biti rezultat primjene zakona ili posljedica određenih okolnosti

- ❖ **Porezni obveznik :** fizička ili pravna osoba koja je na temelju propisa obvezna snositi poreznu obvezu

- ❖ **Porezni destinatar** je osoba koja je po namjeri zakonodavca unaprijed, svjesno i namjerno utvrđena da snosi porezni teret

❖ razdvajanje osoba poreznog obveznika i poreznog destinatara uglavnom se primjenjuje kod indirektnih poreza (smanjenje troškova ubiranja poreza)

- ❖ **Konačni platac** je osoba koja u krajnjoj liniji snosi porezni teret i čija je ekonomska snaga trajno smanjena

- ❖ **Porezni platac** je osoba koja u ime i za račun poreznog obveznika plaća porez

- ❖ ako sam porezni obveznik uplaćuje porez, onda je on(a) porezni platac; ali to može biti i treća osoba

- ❖ **Porezni jamac** je osoba koja garantira da će porezni obveznik podmiriti svoju poreznu obvezu.

Porezni jamac može biti **dobrovoljni i zakonski**

- ❖ **Porezna osnovica** – kvantitativna i kvalitativna konkretizacija poreznog objekta

- ❖ **Porezna stopa** – veličina poreznog tereta izražena u jedinicama prema poreznoj osnovici

- **proporcionalna porezna stopa**-ostaje nepromijenjena s porastom porezne osnovice
- **progresivna porezna stopa**- povećava se s porastom porezne osnovice
- **regresivna porezna stopa** -smanjivati se s porastom porezne osnovice

- ❖ **Porezna sposobnost (porezni kapacitet)** je mogućnost poreznog obveznika da iz svoje ekonomske snage plati porez

- ❖ **Porezna obveza** : zakonom propisana obveza plaćanja poreza
- ❖ obveza prestaje plaćanjem poreza – smanjivanjem ekonomske snage obveznika

- ❖ **Formalna porezna obveza** – nakon zadovoljenja svoje porezne obveze obveznik je iskoristio mogućnosti prevaljivanja te je uspostavio ekonomsku snagu kakvu je imao prije zadovoljenja poreznoj obvezi; ako porez nije moguće prevaliti, obveznik poreznu obvezu snosi ne samo formalno, nego i stvarno
- ❖ **Stvarna porezna obveza**– zbog oporezivanja je trajno umanjena ekonomska snaga poreznog obveznika

- ❖ zasnivaju se na principu prevaljivanja poreza

- ❖ porast javnog duga i fiskalni deficit u zemljama Europske unije imao je za posljedicu:
 - niže porezne prihode (pad gospodarske aktivnosti)
 - povećanje rashoda zbog korištenja proračunskih sredstava potrebnih za rješavanja posljedica globalne finansijske krize

- ❖javlja se potreba za **fiskalnom konsolidacijom** kako bi se ponovno osigurala vjerodostojnost fiskalnog sustava jer fiskalna politika u zemljama EU bilježi povećanja rashoda, a to ima za posljedicu povećanje deficita i održivost javnih financija

5.3. DOSADASNJE POREZNE REFORME U REPUBLICI HRVATSKOJ

- ❖ porezni sustav Republike Hrvatske uređen je zakonskim i podzakonskim propisima i aktima (Opći porezni zakon, Zakon o porezu na dobit, Zakon o porezu na dohodak, Zakon o porezu na dodanu vrijednost, Pravilnik o porezu na dobit, Pravilnik o porezu na dohodak, Pravilnik o porezu na dodanu vrijednost, Zakon o računovodstvu, Zakon o posebnim porezima)

- ❖ reforma hrvatskog fiskalnog sustava uvjetovana je brojnim okolnostima kao što su raspad bivše države i napuštanje sustava koji se tada upotrebljavao, orientacija ka novom tržišno usmjerrenom poreznom sustavu uskladenim s drugim poreznim sustavima tržišno razvijenih zemalja, porezne reforme
- ❖ Republika Hrvatska opredjelila se za europske integracije i za reformu poreznog sustava

- ❖ 1994. godine (prva faza) sa svrhom usklađivanja s razvijenijim zemljama u smislu alokativne neutralnosti, razumljivosti i jednostavnosti provedena je porezna reforma
- ❖ pojedinačno oporezivanje svake vrste prihoda zamjenjeno je sa jedinstvenim načinom oporezivanja fizičkih osoba

- ❖ druga faza porezne reforme odnosila se na usvajanje Zakona o trošarinama, promjena posrednih poreza po uzoru na razvijene zemlje EU, usvojen standardni oblik poreza na dohodak, smanjen je broj stopa poreza na promet, reformiran je porez na dobit, uvedene su trošarine, uveden je porez na dodanu vrijednost od 22%(1998. godine)

- ❖ u modernom poreznom najvažniju ulogu imaju porez na dohodak, porez na dodanu vrijednost i porez na dobit
- ❖ posljedica uvođenja takvih oblika oporezivanja ima za posljedicu jačanje gospodarstva, kao i najveći doprinos u prikupljanju javnih prihoda
- ❖ uvedeni su brojni pojmovi koji imaju opće prihvaćeno značenje (porezni obveznik, porezna obveza, predmet oporezivanja, porezna stopa, porezna osnovica, porezna oslobođenja)

- ❖ Na temelju iskustava razvijenijih zemalja zaključeno je da hrvatski porezni sustav treba:
- 1) usmjeravati na oporezivanje građana
 - 2) pravedno i ravnomjerno rasporediti porezne terete
 - 3) biti jeftin, pregledan i jasan
 - 4) osigurati dovoljno sredstava za financiranje javnih potreba
 - 5) voditi računa o integracijskim zahtjevima
 - 6) reagirati na promjene u fiskalnom okruženju sa što je manje moguće izmjena
 - 7) poticati ulaganje stranaca

- ❖ socijalni elementi koji su ugrađeni u porezni sustav i struktura prihoda i rashoda karakteriziraju Hrvatsku kao zemlju u kojoj su jako zastupljeni elementi socijalne države
- ❖ ukoliko nije razvijena svijest poreznih obveznika o razlozima ubiranja poreza javlja se otpor plaćanju poreznih obveza i porezna presija kako bi se namirile javne potrebe
- ❖ uvođenjem oporezivanja prinosa na imovinu nastoji se pravednije ocijeniti ekonomска snaga poreznih obveznika iako je taj postupak relativno skup za razliku od oporezivanja potrošnje kroz trošarine i porez na dodanu vrijednost

- ❖ Porezna reforma iz 2016. godine
- ❖ u tri faze (primjena pojedinih odredbi 2017., 2018., 2019.)
- ❖ ciljevi reforme: smanjenje ukupnog poreznog opterećenja, poticanje konkurentnosti gospodarstva, izgradnja socijalno pravednijeg poreznog sustava

- ❖ nužnost sagledavanja ukupnih učinaka porezne reforme
- ❖ građani: povećanje raspoloživog dohotka kroz porezno rasterećenje plaće i kroz smanjenje stope PDV- a
- ❖ Poduzetnici:
 - smanjenje stope poreza na dobit
 - promjene u poreznom tretmanu automobila
 - smanjeni troškovi rada
 - smanjeni opći troškovi poslovanja
 - fleksibilnost u načinu utvrđivanja porezne osnovice

- ❖ Novi zakoni i izmjene postojećih zakona
- ❖ Zakon o porezu na dobit- izmjene i dopune
- ❖ Zakon o porezu na dohodak- novi
- ❖ Zakon o doprinosima - izmjene i dopune
- ❖ Zakon o porezu na promet nekretnina -novi
- ❖ Zakon o lokalnim porezima - novi
- ❖ Zakon o trošarinama - izmjene i dopune
- ❖ Zakon o Poreznoj upravi - novi
- ❖ Zakon o carinskoj službi – izmjene
- ❖ Zakon o poreznom savjetništvu - izmjene
- ❖ Zakon o fiskalizaciji u prometu gotovinom - izmjena
- ❖ Opći porezni zakon-novi
- ❖ Zakon o upravnim pristojbama
- ❖ Izmjene Zakona o javnoj nabavi

6. POREZNI OBICI U REPUBLICI HRVATSKOJ

- ❖ u 20. stoljeću započinje značajniji razvoj poreznih oblika
- ❖ pojedini fiskalni oblici su izdašniji te su značajnije zastupljeni u poreznom sustavu Republike Hrvatske
- ❖ utjecaj globalizacije na fiskalne sustave

6.1. PODJELA POREZA

http://www.porezna-uprava.hr/HR_porezni_sustav/Stranice/naslovna_tablica_psrh.aspx, 14.02.2017

6.2. DRŽAVNI POREZI

❖ **POREZ NA DODANU VRIJEDNOST**

- ❖ Uplaćuje se u državni proračun
- ❖ Stopa / iznos -5%, 13% i 25%
- ❖ Propisi

❖ **POREZ NA DOBIT**

- ❖ Porezni obveznik
- ❖ Predmet oporezivanja / Porezna osnovica
- ❖ Stopa/iznos- 12% i 18%

6.2. DRŽAVNI POREZI

❖ **POSEBNI POREZI I TROŠARINE**

- ❖ Posebni porez na motorna vozila
- ❖ Posebni porez na kavu i bezalkoholna pića
- ❖ Porez na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila
- ❖ Trošarinski sustav oporezivanja alkohola, alkoholnih pića, duhanskih proizvoda, energenata i električne energije

6.3. ŽUPANIJSKI POREZI

❖ **POREZ NA NASLJEDSTVA I DAROVE**

- ❖ Porezni obveznik- Fizičke i pravne osobe naslijede, prime na dar ili steknu imovinu
- ❖ Predmet oporezivanja / Porezna osnovica- tržišna vrijednost imovine
- ❖ Stopa / iznos - 4%
- ❖ Propisi-Zakon o lokalnim porezima NN 115/16

❖ **POREZ NA CESTOVNA MOTORNA VOZILA**

- ❖ Porezni obveznik- pravne i fizičke osobe vlasnici ili korisnici cestovnih motornih vozila
- ❖ Predmet oporezivanja / Porezna osnovica- cestovna motorna vozila
- ❖ Stopa / iznos
 - Automobili od 200,00 kn do 1.500,00 kn
 - Motocikl od 50,00 kn do 1.200,00 kn
 - Laki četverocikli i četverocikli od 30,00 kn do 120,00 kn
- ❖ Propisi- Zakon o lokalnim porezima NN 115/16

Županijski porezi

❖ **POREZ NA PLOVILA**

- ❖ Porezni obveznik- Pravne i fizičke osobe vlasnici plovila
- ❖ Predmet oporezivanja / Porezna osnovica - plaća se godišnje ovisno o dužini plovila iskazanoj u metrima, ima li plovilo kabinu ili nema, te snazi motora iskazanoj u kW
 - ❖ Stopa / iznos
Plovila bez kabine od 100,00 kn do 600,00 kn
Plovila s kabinom na motorni pogon od 200 kn do 5.000 kn
Plovila s kabinom i pogonom na jedra od 200 kn do 4.000 kn
 - ❖ Propisi- Zakon o lokalnim porezima 115/16

❖ **POREZ NA AUTOMATE ZA ZABAVNE IGRE**

- ❖ Porezni obveznik- Pravna i fizička osoba koja automate za zabavne igre stavlja u uporabu
- ❖ Predmet oporezivanja / Porezna osnovica-Automati za zabavne igre
 - ❖ Stopa / iznos- 100,00 kn mjesечно po automatu
 - ❖ Propisi- Pravilnik o priređivanju zabavnih igara NN 1/17
 - ❖ Pravilnik o uvjetima tehničke ispravnosti automata za zabavne igre NN 1/17
 - ❖ Zakon o lokalnim porezima NN 115/16

6.4. GRADSKI ILI OPĆINSKI POREZI

❖ **PRIREZ POREZU NA DOHODAK**

- ❖ Porezni obveznik
- ❖ Predmet oporezivanja / Porezna osnovica - Porez na dohodak
 - ❖ Stopa / iznos
 - Općina do 10%
 - Grad ispod 30.000 stanovnika do 12%
 - Grad iznad 30.000 stanovnika do 15%
 - Grad Zagreb do 18%
 - ❖ Propisi
 - Zakon o lokalnim porezima NN 115/16

❖ **POREZ NA POTROŠNJU**

- ❖ Porezni obveznik- pravna i fizička osoba koja pruža ugostiteljske usluge
- ❖ Predmet oporezivanja / Porezna osnovica - Prodajna cijena pića
 - ❖ Stopa / iznos - do 3%
 - ❖ Propisi- Zakon o lokalnim porezima NN 115/16

Gradski ili općinski porezi

❖ **POREZ NA KUĆE ZA ODMOR**

- ❖ Porezni obveznik-Pravne i fizičke osobe vlasnici kuća za odmor
- ❖ Predmet oporezivanja / Porezna osnovica-četvorni metar korisne površine
 - ❖ Stopa / iznos- od 5,00 kn do 15,00 kn
 - ❖ Propisi-Zakon o lokalnim porezima NN 115/16

❖ **POREZ NA KORIŠTENJE JAVNIH POVRŠINA**

- ❖ Porezni obveznik-Pravne i fizičke osobe koje koriste javne površine
- ❖ Predmet oporezivanja / Porezna osnovica - Javna površina koja se koristi
 - ❖ Stopa / iznos-propisuje predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave
 - ❖ Propisi- Zakon o lokalnim porezima NN 115/16

❖ **POREZ NA PROMET NEKRETNINA**

- ❖ Porezni obveznik- Stjecatelj vlasništva nekretnine
- ❖ Predmet oporezivanja / Porezna osnovica - tržišna vrijednost nekretnine u trenutku nastanka porezne obveze
 - ❖ Stopa / iznos- 4%
 - ❖ Propisi - Zakon o porezu na promet nekretnina NN 115/16
 - Pravilnik o obrascu Prijave prometa nekretnina i Evidenciji prometa nekretnina NN 1/17

6.5. ZAJEDNIČKI POREZI

❖ *POREZ NA DOHODAK*

- ❖ Porezni obveznik
 - ❖ Izvori dohotka
 - ❖ Rezident/nerezident
 - ❖ Osobni odbitak
 - ❖ Porezna osnovica / predmet oporezivanja
 - ❖ Stopa/iznos
 - ❖ Propisi

6.6. POREZI NA DOBITKE OD IGARA NA SREĆU I NAKNADE NA PRIREDIVANJE IGARA NA SREĆU

❖ *LUTRIJSKE IGRE*

- ❖ mjesечna naknada za priređivanje lutrijskih igara
 - ❖ porez na dobitke od lutrijskih igara na sreću

❖ *IGRE U CASINIMA*

❖ ***IGRE KLAĐENJA***

- ❖ naknade za priređivanje klađenja
 - ❖ porez na dobitke od igara klađenja

❖ IGRE NA SREĆU NA AUTOMATIMA

NAKNADA ZA PRIREĐIVANJE PRIGODNIH JEDNOKRATNIH IGARA NA SREĆU

6.7. NAKNADA ZA PRIREĐIVANJE NAGRADNIH IGARA

❖ ***PROPISSANA UPLATA PRIREDIVAČA NAGRĀDNIH
IGARA U KORIST HRVATSKOG CRVENOG KRIŽA***

- ❖ Porezni obveznik
 - ❖ Priređivač nagradne igre
 - ❖ Osnovica naknade
 - ❖ Od utvrđene vrijednosti fonda nagradnih igara Stopa/iznos
 - ❖ 5%
 - ❖ Propisi
 - ❖ Zakon o igram na sreću NN 87/09, 35/13, 158/13, 41/14, 143/14
 - ❖ Pravilnik o priređivanju nagradnih igara NN 8/10

7. POREZ NA DOHODAK

7.1. OPOREZIVANJE DOHOTKA

- ❖ oporezivanje dohotka moguće je izvesti analitičkim i sintetičkim pristupom
- ❖ kod analitičkog pristupa najprije se oporezuju pojedini dijelovi dohotka utvrđeni zakonom, a nakon toga se oporezuje ukupni dohodak kao zbroj ukupno oporezivih prihoda u slučaju da njihova visina prelazi visinu utvrđenu zakonom
- ❖ kod ovog pristupa pojedini dijelovi dohotka oporezuju se:
 - a) primjenom proporcionalnih stopa, a na ukupni dohodak treba primijeniti progresivnu tarifu
 - b) primjenom progresivnih stopa na neke prihode, a proporcionalnih stopa na druge prihode te na ukupni dohodak primjena progresivne tarife

- ❖ kod sintetičkog pristupa oporezuje se sav dohodak odnosno svi prihodi koji u određenoj zemlji čine dohodak utvrđen prema propisima i zakonima te zemlje (oporezivanje prema ekonomskoj snazi poreznog obveznika)
- ❖ kod poreza na dohodak porezni obveznici su fizičke osobe i nasljednici za sve porezne obveze koje proizlaze iz dohotka što ga je ostavitelj ostvario do svoje smrti
- ❖ porez na dohodak pripada u skupinu direktnih (izravnih) poreza, smatra se i osobnim porezom jer se prilikom primjene ovog poreza uzimaju u obzir sve okolnosti koje su vezane za poreznog obveznika

- ❖ predmet oporezivanja je dohodak (svi prihodi koji u pojedinoj zemlji definiraju dohodak)
- ❖ dohodak predstavlja razliku između priteklih primitaka i izdataka u istom poreznom razdoblju
- ❖ u utvrđivanju visine poreza na dohodak potrebne su veličine koje nastanu zbrajanjem onih iznosa prihoda koje su definirane zakonom u pojedinoj zemlji (bruto dohodak)
- ❖ izdaci poput troškova koji su bili potrebnici da se dohodak ostvari te iznosi potrebni za podmirenje egzistencijalnih potreba izuzeti su od oporezivanja (porezne olakšice za uzdržavane članove)
- ❖ neto dohodak je čisti iznos koji je ostvaren unutar određenog poreznog razdoblja

- ❖ veličina porezne osnovice ostvaruje se kada se od bruto iznosa (ukupno ostvarenog dohotka) oduzmu svi troškovi
- ❖ osnovica poreza na dohodak je iznos neto dohotka umanjen za:
 - a) iznos gubitka
 - b) osobne gubitke
- ❖ porezni tretman gubitka očituje kada porezni obveznik prilikom obavljanja gospodarske djelatnosti ostvari gubitak te ukoliko ti gubici premašuju iznos njegovog dohotka

- ❖ osobni odbitak se najčešće javlja kao fiksno utvrđeni minimalni iznos, a odnosi se na poreznog obveznika i uzdržavane članove njegove obitelji
- ❖ tarifa poreznih stopa koja ima progresivni karakter rabi se kod oporezivanja dohotka podijeljena je na više poreznih razreda, a za svaki porezni razred utvrđena je porezna stopa koja se primjenjuje na utvrđenu razliku između gornje vrijednosti dijela dohotka u tom razredu i gornje vrijednosti iznosa dohotka utvrđenom u razredu prije
- ❖ ne postoje dvije zemlje u kojima je tarifa poreza na dohodak bila jednaka

❖ Preduvjeti za primjenu oporezivanja porezom na dohodak

- 1) efikasna porezna uprava
- 2) sustav evidencije mora biti dobro organiziran kako bi se porez pravedno razreživao
- 3) porezni obveznici moraju također biti spremni na suradnju s nadležnim institucijama

7.2. IZVORI DOHOTKA

❖ Primici ostvareni iz sljedećih izvora:

- dohodak od nesamostalnog rada
- dohodak od samostalnog rada
- dohodak od imovine i imovinskih prava
- dohodak od kapitala
- dohodak od osiguranja
- drugi dohodak

7.3. DOHODAK OD NESAMOSTALNOG RADA

❖ Dohodak od nesamostalnog rada je razlika između primitaka (u novcu i naravi) ostvarenih u poreznom razdoblju i doprinosa za obvezna osiguranja što su uplaćeni u istom poreznom razdoblju iz tih istih primitaka

❖ obveznik je fizička osoba koja ostvaruje takav dohodak
❖ primitak od nesamostalnog rada – plaća u novcu i naravi
❖ izdaci od nesamostalnog rada- uplaćeni doprinosi za I i II stup mirovinskog osiguranja

- ❖ primici u naravi – korištenje poslovnih zgrada, parkinga, kuća za odmor, darovi preko 400,00 kn godišnje, ugošćenja.....
- ❖ primici iz radnog odnosa na koje se ne plaća porez na dohodak:
 - prijevozni troškovi na službenom putu
 - troškovi prijevoza sa posao i na posao
 - troškovi noćenja na službenom putu
 - korištenje privatnog vozila u službene svrhe
 - sindikalne socijalne pomoći
 - potpora za novorođeno dijete
 - dar djetetu do 15 godina starosti
 - prigodne nagrade, dnevnice.....

- ❖ predujmom poreza na dohodak smatra se porez na dohodak plaćen tijekom poreznog razdoblja (kalendarske godine) bez obzira na koji način je obračunan i plaćen
- ❖ Porezna uprava utvrđuje konačni iznos poreza na dohodak po godišnjoj poreznoj prijavi koju podnosi porezni obveznik do kraja veljače za prethodnu godinu
- ❖ porezni obveznici u određenim okolnostima i ne moraju podnijeti godišnju prijavu osim ako nemaju pravo na povrat poreza pa žele svojevoljno podnijeti prijavu

7.3.1. Primici koji se ne smatraju dohotkom

- ❖ primici od kamata na kunsku i deviznu štednju, napologe na žiro, tekućem i deviznom računu (po viđenju i oročene) koji su ostvareni od banaka, štedionica i štedno – kreditnih zadruga
- ❖ primici od kamata po vrijednosnim papirima
- ❖ primici od otuđenja finansijske imovine ako to nije djelatnost poreznog obveznika
- ❖ izravne uplate premije osiguranja za dokup dijela mirovine
- ❖ obiteljske mirovine koje djeca ostvaruju nakon smrti roditelja
- ❖ državne nagrade

- ❖ dohotkom se ne smatraju ni primici za koje fizičke osobe ne pružaju tržišne protuusluge
- primici po posebnim propisima potpore zbog zbrinjavanja ratnih invalida i članova obitelji poginulih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata
- socijalne potpore
- doplatak za djecu i novčani primici za opremu novorođenog djeteta
- primici osoba s invaliditetom (osim plaća i mirovina)
- potpore zbog uništenja/ oštećenja imovine zbog elementarne nepogode
- potpore zbog uništenja/oštećenja imovine zbog ratnih događanja

- ❖ nasljedstva i darovi
- ❖ primici od otuđenja osobne imovine
- ❖ odštete koje nisu u svezi s gospodarstvenom djelatnošću
- ❖ primici ostvareni na nagradnim natječajima i natjecanjima, prema posebnom zakonu
- ❖ primici koji se ostvare za zdravstvene potrebe, rješavanje kojih nije plaćeno osnovnim, dopunskim i privatnim zdravstvenim osiguranjem
- ❖ primici po osnovi osiguranja stvari, odgovornosti, života i imovine

7.3.2. Osobni odbitak- neoporezivi dio dohotka

- ❖ porezna obveza se smanjuje jer se osobni odbitak izuzima iz oporezivanja
- ❖ osobni odbitak za porezne obveznike nakon porezne reforme u Republici Hrvatskoj iznosi 3.800,00 kn mjesечно (od 01.01.2017)
- ❖ uvećanje osobnog odbitka moguće je u godišnjem obračunu poreza na dohodak, a ne na mjesecnoj osnovi prilikom plaćanja predujma poreza na dohodak
- ❖ porezna kartica (obrazac PK) - izdaje ju Porezna uprava prema mjestu prebivališta, a od 2018. godine poslodavcu će biti moguća dostava PK kartice od strane Porezne uprave elektroničkim putem

- ❖ djeca i uzdržavani članovi
- djeca (koju uzdržavaju roditelji, skrbnici, poočim i pomajka te djeca nakon završetka školovanja do prvog zaposlenja ako su prijavljena na Hrvatskom zavodu za zapošljavanje)
- supružnici, roditelji obveznika i njegovog supružnika, preci i potomci u izravnoj liniji te mačeha/očuh koji su uzdržavani
- bivši supružnici kojima se plaća alimentacija
- punoljetne osobe kojima je imenovan skrbnik po posebnom zakonu
- na osnovi uzdržavanih članova osobni odbitak se uvećava

- ❖ uzdržavani članovi obitelji od 01.01.2018.: bračni drug, roditelji poreznog obveznika i punoljetne osobe koje imaju skrbnika imanovanog posebnim zakonom

Tablica 2: Obračun predujma poreza na dohodak od 01.01.2017.

Mjesečna porezna osnovica	Stopa
do 17.500,00	24%
iznad 17.500,00	36%

- ❖ radnicima s prebivalištem ili boravištem na području gradova i općina koje su prema stupnju razvijenosti razvrstane u I. skupinu ili na području Grada Vukovara obračunani predujam poreza na dohodak umanjivat će se za 50%.
- ❖ JOPPD obrazac - obveza izvješćivanja obračunatog i plaćenog poreza i prikeza na dohodak od nesamostalnog rada te doprinosa

7.4. DOHODAK OD SAMOSTALNOG RADA

- ❖ dohodak od obrta i s obrtom izjednačenih djelatnosti
- ❖ dohodak od slobodnih zanimanja (veterinari, zdravstveni djelatnici, odvjetnici, javni bilježnici, revizori, arhitekti, prevoditelji, stečajni upravitelji, porezni savjetnici, turistički djelatnici)
- ❖ dohodak od poljoprivrede i šumarstva

- ❖ dohodak od samostalne djelatnosti koji rezident ostvari u zemlji i inozemstvu umanjuje se za:
 - iznos plaća novozaposlenih osoba
 - iznos državne potpore za obrazovanje i izobrazbu
 - iznos izdataka za istraživanje i razvoj
 - preneseni gubitak (najviše 5 godina)

7.5. DOHODAK OD IMOVINE I IMOVINSKIH PRAVA

- ❖ dohodak na temelju najma ili zakupa nekretnina i pokretnina- porezna stopa 12%
- ❖ dohodak od iznajmljivanja stanova, soba i postelja putnicima i turistima – godišnji paušalni porez
- ❖ dohodak od imovinskih prava- porezna stopa 25%
- ❖ dohodak od otuđenja (prodaja, zamjena, prijenos) nekretnine- porezna stopa 25%
- ❖ dohodak od otuđenja posebnih vrsta imovine (otpada)- porezna stopa 12%

7.6. DOHODAK OD KAPITALA

- ❖ primici od kapitala: primici od kamata, dividendi, udjela u dobiti, primici od izuzimanja imovine i korištenja usluga, kapitalni dobitci
- ❖ propisani porezi:
 - ❖ porez na dohodak od kapitala i pritez porezu na dohodak
 - na primitke od kamata -12% (od 01.siječnja 2015)
 - na primitke od dividendi i udjela u dobiti- 12%
 - na stjecanje vlastitih dionica- 25%
 - na korištenje opcijskog prava za kupnju vlastitih dionica- 25%
 - na izuzimanje imovine društva i korištenja usluga -40%
 - po osnovi kapitalnih dobitaka – 12%

7.7. DOHODAK OD OSIGURANJA

- ❖ stjecatelj primitka od životnog osiguranja s obilježjem štednje i dobrovoljnog mirovinskog osiguranja
- ❖ porezni propisi:
 - ❖ porez na dohodak od osiguranja - 12%
 - ❖ pritez porezu na dohodak- ako je pritez propisan gradskom ili općinskom odlukom

7.8. DRUGI DOHODAK

- ❖ svaki primitak koji nije primitak od nesamostalnog rada, od samostalne djelatnosti, od imovine i imovinskih prava, od kapitala i od osiguranja
- ❖ porezna osnovica – je ukupni primitak umanjen za uplaćene doprinose za obvezno mirovinsko osiguranje
- ❖ porezna stopa- nakon porezne reforme 24% (doprinosi I stup 7,5%, II stup 2,5%)
- ❖ obveznik obračuna, obustave i uplate predujma poreza poreza je isplativlj primitka ili porezni obveznik (kod dohotka iz inozemstva)

- ❖ **drugi dohodak** – povremeni rad izvan radnog odnosa u koji pripadaju:
 - primici članova skupština i nadzornih odbora trgovачkih društava, upravnih odbora i sl.
 - autorski honorari
 - primici športaša
 - djelatnost trgovачkih putnika, agenata, akvizitera i sl.
 - primici u naravi dani osobama koje nisu u radnom odnosu
 - stipendije i naknade iznad neoporezive svote
- ❖ podliježu plaćanju doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje
- ❖ kod drugog dohotka predujam poreza na dohodak obračunava se po jedinstvenoj stopi od **24 %** uvećan za eventualni prirez

- ❖ izdaci se priznaju u visini 30%, a odnose se na troškove koji su bili potrebni kako bi se ostvario dohodak za:
 - primitke stečene za autorske naknade,
 - primitke novinara, umjetnika i sportaša,
 - primitke nerezidenata za umjetničke i slične djelatnosti...

7.9. NAJZNACAJNIJE PROMJENE OPOREZIVANJA POREZOM NA DOHODAK

- ❖ Izmjene osnovnog osobnog odbitka
- ❖ Izmjene osobnog odbitka za članove
- ❖ Izmjene poreznih stopa
- ❖ Izmjene za utvrđivanje dohotka - godišnji dohodak i konačni dohodak
- ❖ Izmjene Zakona o porezu na dohodak
- ❖ Učinci izmjena: porezno rasterećenje plaća

8. POREZ NA DOBIT

- ❖ porez na dobit je porez koji plaćaju pravne i fizičke osobe koje obavljaju djelatnost radi stjecanja dobiti
- ❖ uveden je početkom 20. stoljeća
- ❖ reguliran je Zakonom o porezu na dobit i Pravilnikom
- ❖ obveznik poreza na dobit je pravna osoba kojoj je cilj stjecanje dobiti poslovanjem te fizička osoba prema posebnim propisima
- ❖ na temelju poslovnih knjiga utvrđuje se rezultat poslovanja
- ❖ osnovica poreza na dobit je dobit uvećana ili umanjena prema odredbama Zakona o porezu na dobit

- ❖ do 2001. godine porez na dobit u RH iznosio je 35 %, a nakon 2001. godine iznosio je 20%
- ❖ od 01.01.2017. uvedena izuzeća oporezivanja po smanjenoj stopi- 12% i 18% za porezne obveznike koji ostvaruju godišnje prihode do 3 milijuna kuna i preko 3 milijuna kuna
- ❖ rezident- oporezuje se ukupna dobit ostvarena u zemlji i inozemstvu
- ❖ nerezident – oporezuje se dobit ostvarena u RH

- ❖ tko nije obveznik poreza na dobit?
- HNB
- državne ustanove, neprofitne organizacije, vjerske zajednice, političke stranke, sindikati, jedinice lokalne vlasti, zaklade, udruge
- tijela državne, lokalne i regionalne samouprave
- otvoreni investicijski fondovi

- ❖ u skladu sa Zakonom o porezu na dobit - porez po odbitku je porez koji plaća nerezident na ostvarenu dobit u Republici Hrvatskoj
- ❖ porez po odbitku plaća se od 01. ožujka 2012. godine na:
 - dividende i udjele u dobiti (12%);
 - autorska prava (15%);
 - usluge istraživanja tržišta,
 - usluge poreznog savjetovanja,
 - revizorske usluge inozemnim osobama(15%);
 - kamate (15%)

- ❖ porezna osnovica se utvrđuje na kraju kalendarske godine
- ❖ porezni obveznik podnosi prijavu poreza na dobit najkasnije četiri mjeseca nakon isteka razdoblja za koji postoji porezna osnovica (obrazac PD)
- ❖ porez na dobit uplaćuje se u državni proračun u obliku predujma, i to svaki mjesec iznos koji predstavlja jednu dvanaestinu porezne obveze utvrđene za prošlu poslovnu godinu
- ❖ moguća preplata i dug po poreznoj obvezi

- ❖ obveznik poreza na dobit može biti i fizička osoba (poljoprivrednik koji vodi poslovne knjige, obrtnik)
- ❖ dobrovoljan ulazak u sustav oporezivanja poreza na dobit
- ❖ ulazak u sustav oporezivanja dobiti po zakonskim uvjetima (nakon što se ispune određeni uvjeti)
- ❖ poticanje ulaganja pomoći poreznih poticaja

- ❖ ukoliko poslovni subjekt ostvari gubitak tada taj negativni poslovni rezultat umanjuje poreznu osnovicu u narednom razdoblju
- ❖ ukoliko u razdoblju od 5 godina porezni obveznik ne ostvari dobit (pozitivnu poreznu osnovicu) tada porezni obveznik gubi pravo na odbitak prenesenog poreznog gubitka

RAČUNOVODSTVENA DOBIT / GUBITAK (PRIHODI –RASHODI)

- + stavke povećanja porezne osnovice ili umanjenja gubitka
- stavke umanjenja porezne osnovice ili povećanja gubitka
- = **DOBIT** nakon umanjenja ili uvećanja
 - preneseni porezni gubitak
- = **Porezna osnovica x porezna stopa**
- = **Porezna obveza**
 - olakšice i oslobođenja
- = **POREZNA OBVEZA RAZDOBLJA**

8.1. Stavke povećanja porezne osnovice ili umanjenja gubitka

- ❖ za svotu amortizacije iznad propisanih iznosa
- ❖ 70% troškova reprezentacije
- ❖ 30% troškova što su nastali u svezi s vlastitim ili unajmljenim motornim vozilima i drugim sredstvima za osobni prijevoz
- ❖ manjkove na imovini iznad visine utvrđene odlukom HGK ili HOK
- ❖ rashode utvrđene u postupku nadzora s pripadajućim porezima i obveznim doprinosima
- ❖ troškove prisilne naplate poreza ili drugih davanja

- ❖ kazne koje izriče mjerodavno tijelo
- ❖ zatezne kamate između povezanih osoba
- ❖ povlastice i druge imovinske koristi
- ❖ rashode darovanja u novcu i stvarima
- ❖ kamate na zajmove i između povezanih osoba
- ❖ rashodi od vrijednosnih usklađenja dionica i udjela
- ❖ vrijednosna usklađenja i otpis potraživanja
- ❖ vrijednosna usklađenja zaliha, finansijske imovine
- ❖ troškovi rezerviranja
- ❖ ostalo.....

8.2. Stavke umanjenja porezne osnove ili povećanje gubitka

- ❖ prihodi od dividendi i udjela u dobiti;
- ❖ prihodi od vrijednosnih usklađenja dionica i udjela (nerealizirani dobici) ako su bili uključeni u poreznu osnovicu;
- ❖ prihode od naplaćenih otpisanih potraživanja koja su u prethodnim poreznim razdobljima bila uključena u poreznu osnovicu, a nisu isključena iz porezne osnove kao porezno priznati rashod,
- ❖ svota amortizacije koja nije bila porezno priznata u ranijim razdobljima do vrijednosti propisane zakonom,

- ❖ svota poticaja u obliku poreznog oslobođenja ili olakšice sukladno posebnim propisima,
- ❖ reinvestiranu dobit (ostvarena dobit poreznog razdoblja kojom se u svrhe investiranja i razvoja povećava temeljni kapital sukladno posebnim propisima)- poreznom reformom predloženo je ukidanje porezne olakšice za investiranu dobit
- ❖ državne potpore za istraživačko razvojne projekte, obrazovanje.....

8.3. Najznačajnije promjene oporezivanja porezom na dobit

- ❖ smanjenje stope poreza na dobit (s 20% na 18% i 12%)
- ❖ fleksibilnost u mogućnosti izbora načina utvrđivanja dobiti kao osnove za porez na dobit
- ❖ ukidanje porezne olakšice za reinvestiranu dobit
- ❖ promjene u poreznim olakšicama za potpomognuta područja i Grad Vukovar
- ❖ porezno priznati rashodi s osnove reprezentacije i upotrebe osobnih automobila
- ❖ otpisi potraživanja
- ❖ mogućnost sklapanja prethodnih sporazuma o transfernim cijenama
- ❖ porezno priznati rashod iznos otpisa djelomično nadoknadivih i u potpunosti nenadoknadivih plasmana (jednokratna mjeru samo u 2017. godini)

9. POREZ NA DODANU VRIJEDNOST, TROŠARINE I POSEBNI POREZI

9.1. Porezni obveznik

POREZNI OBVEZNIK

- ❖ poduzetnik (pravna ili fizička osoba) koja samostalno obavlja bilo koju gospodarsku djelatnost bez obzira na svrhu i rezultat obavljanja te djelatnosti.....
- godišnja vrijednost isporuka i obavljenih usluga u prethodnoj godini nakon odbitka vrijednosti isporuka što su oslobođene poreza i bez uključenog PDV-a veća od 230.000,00 kn (od 01.01.2013.)
- poduzetnik čija godišnja vrijednost isporuka ili obavljenih usluga nije bila veća od 230.000,00 kn oslobođen je plaćanja PDV-a na isporuke dobara i usluga (nema pravo iskazivanja PDV- a na svojim izdanim računima te nema pravo na odbitak pretporeza koji mu zaračunavaju ostali poduzetnici)

- taj poduzetnik može zatražiti do kraja tekuće godine od Porezne uprave da od 01. siječnja iduće godine postane obveznik PDV-a
- Porezna uprava postupa na način da izdaje rješenje koje ga obvezuje idućih pet godina
- ❖ svaka osoba koja u tuzemstvu obavlja isporuke dobara ili usluga, a na području RH nema sjedište, poslovnicu, prebivalište ili boravište
- ❖ svaka osoba koja povremeno isporučuje nova prijevozna sredstva na područje druge države članice EU
- ❖ tijela državne vlasti, državne uprave, tijela jedinica lokalne i regionalne samouprave, komore pod određenim uvjetima

9.2. Obveza prijave u Registar poreznih obveznika

- ❖ obveza prijave u Registar u nadležnoj ispostavi Porezne uprave prema svom mjestu prebivališta ili boravišta
- ❖ ako je isporuka dobara ili obavljenih usluga bila veća od 230.000,00 kn u prethodnoj godini
- ❖ najkasnije do 15. siječnja tekuće godine
- ❖ obvezno vođenje poslovnih knjiga u skladu sa Zakonom o porezu na dodanu vrijednost
- ❖ podnošenje prijave PDV-a u zakonskim rokovima

9.3. Izdavanje PDV identifikacijskog broja

- ❖ PDV identifikacijski broj su dužni zatražiti porezni obveznici koji isporučuju dobra i/ili ih stječu unutar EU
- ❖ prag stjecanja 77.000,00 kn
- ❖ provjera valjanosti PDV identifikacijskog broja iz drugih država članica na web lokaciji http://ec.europa.eu/taxation_customs/vies/
- ❖ ne dodjeljuje se povremenim poreznim obveznicima
- ❖ u slučaju sumnje u zloupotrebu PDV identifikacijskog broja Porezna uprava broj ukida

9.4. Predmet oporezivanja

- ❖ isporuke dobara ili obavljanje usluga u tuzemstvu uz naknadu
- ❖ neovlašteno izdavanje računa s iskazanim PDV-om,
- ❖ stjecanje dobara unutar Europske unije uz naknadu, odnosno stjecanje kojim je porezni obveznik ili pravna osoba koja nije porezni obveznik u tekućoj kalendarskoj godini prešla prag stjecanja (77.000,00 kn), ili ako je odustala od praga stjecanja
- ❖ stjecanje novih prijevoznih sredstava i trošarinskih proizvoda
- ❖ uvoz dobara kad su ispunjeni propisani uvjeti

- ❖ Područje primjene PDV-a
 - tuzemstvo
 - područje EU
 - „treća područja”
 - „treće zemlje”
- ❖ nastanak oporezivog događaja i obveze obračunavanja PDV-a

- ❖ porezna osnovica kod isporuke dobara i obavljanja usluga u tuzemstvu....
- ❖ porezna osnovica kod stjecanja dobara unutar EU....
- ❖ porezna osnovica kod uvoza dobara u EU

OBRAČUNSKO RAZDOBLJE

- kalendarska godina (obračunsko razdoblje od prvog do posljednjeg dana u mjesecu)
- poduzetnici čija je vrijednost dobara i usluga uključujući PDV, u prethodnoj kalendarskoj godini manja od 800.000,00 kn imaju obračunsko razdoblje od prvog do posljednjeg dana u tromjesečju (može podnijeti zahtjev Poreznoj upravi da postane mjesecni obveznik)

- obvezu ili pravo na povrat PDV obveznik poreza na dobit utvrđuje na način da obračunani PDV prema izdanim računima u obračunskom razdoblju za isporučenu robu ili pružene usluge umanji za iskazani predujam poreza po ulaznim računima u istom obračunskom razdoblju
- obvezu ili pravo na povrat PDV obveznik poreza na dohodak utvrđuje na način da obračunani PDV prema primljenim (naplaćenim) naknadama za izdane račune u obračunskom razdoblju za isporučenu robu ili pružene usluge umanji za iskazani i plaćeni predujam poreza po ulaznim računima u istom obračunskom razdoblju

9.5. Porezne stope

- od 01.03.2012. - 25%, 10%, 0%
- od 01. 01.2013.- 25%,10%, i 5%
- trenutno važeće stope – 25%,13% i 5% (od 01.01.2014.)
- od 01. siječnja 2018. smanjenje opće stope PDV-a s 25% na 24%, povećanje praga za ulazak u sustav PDV-a na 300.000,00 kn
 - 5% na kruh, mlijeko, lijekove, znanstvene časopise, javno prikazivanje filmova, kino ulaznice
 - 13% usluge smještaja,usluge pripremanja hrane,novine i časopise novinskog nakladnika,dječja hrana, festiva ulja i masti,isporka vode, ulaznice za koncerte
 - 25% na poreznu osnovicu prilikom isporuke svih ostalih dobara i usluga

- pretporez - iznos PDV-a iskazan na računima koji sadrže sve zakonom propisane podatke i posebno iskazani obračunani PDV
- pretporez se ne može odbiti:
- prilikom nabave i uporabe plovila namijenjenih razonodi, osobnih automobila, zrakoplova
- prilikom nabave dobara i usluga za potrebe reprezentacije
- korištenjem sustava elektroničke pošte šalju se elektronički obrasci (e-PDV, e- PDV S)

9.5. Porezna oslobođenja

- ❖ univerzalne poštanske usluge,
- ❖ usluge bolničke dijagnostike,
- ❖ isporuke organa, tkiva, stanica,
- ❖ usluge doktora medicine, stomatologa,
- ❖ usluge povezane sa socijalnom skrbi, zaštitom djece,
- ❖ nastava koju privatno obavljaju nastavnici,
- ❖ usluge u kulturi,
- ❖ ugovaranje kreditnih garancija
- ❖ transakcije osiguranja i reosiguranja....

9.7. Najznačajnije promjene oporezivanja porezom na dodanu vrijednost

- ❖ Izmjene od 01.01.2017.
 - snižena stopa PDV-a više se ne primjenjuje na prehranu u okviru smještaja, usluge pripremanja hrane u ugostiteljskim objektima, pripremanje i uživanje bezalkoholnih pića i napitaka, vina i piva, isporuke bijelog šećera od trske i šećerne repe
 - propisivanje načina uspostavljanja uzajamnosti kod povrata PDV-a poreznim obveznicima trećih zemalja
 - u nadležnost Carinske uprave prelazi podnošenje prijava za stjecanje i isporuke novih prijevoznih sredstava

❖ Izmjene od 01.01.2018.

- smanjenje opće stope PDV-a s 25% na 24%
- jedna snižena stopa PDV-a od 12% primjenjuje se na mlijeko, kruh, lijekove, jestiva ulja i masti, znanstvene časopise, dječje sjedalice, dječju hranu usluge smještaja, kino ulaznice, isporuku električne energije, isporuke urni i ljesova, isporuke sadnica, sjemenja, gnojiva, pesticida.....
- mogućnost odbitka 50% pretporeza za nabavu ili najam osobnih automobila i drugih sredstava za osobni prijevoz ukoliko vrijednost ne prelazi 400.000,00kn
- povećanje praga za ulazak u sustav PDV-a na 300.000,00kn
- primjena obračunske kategorije PDV-a pri uvozu dobara

❖ izmjene od 01.01.2019.

- oporezivanje vrijednosnih kupona u skladu s Direktivom Vijeća 2016/1065/EU
- <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016L1065&from=HR>

TROŠARINE I POSEBNI POREZI

9.8. Trošarine

❖ značajke:

- fiskalna izdašnost
- troškovi ubiranja su niski
- ubiru se od manjeg broja obveznika (uvoznika, proizvođača)
- regulirano Zakonom o trošarinama (N.N. 22/13, 32/13, 81/13, 100/15, 120/15, 115/16)
- primjena načela odredišta kako bi se izbjeglo dvostruko oporezivanje

- ❖ Ključni pojmovi
- trošarinsko odobrenje,
 - ovlašteni držatelj trošarinskog skladišta
 - trošarinsko skladište,
 - oslobođeni korisnik trošarinskih proizvoda
 - sustav odgode plaćanja trošarina,
 - uvoznik trošarinskih proizvoda,
 - pogon oslobođenog korisnika,
 - registrirani primatelj,
 - trošarinski zastupnik, povremeno registrirani primatelj

❖ Smjernice EU kojima se reguliraju trošarine

- 1992. god - sistemska smjernica (regulira trošarine na duhanske proizvode, energente, alkohol i alkoholne proizvode; definira oslobođenja i izuzetke te uvodi odgodu plaćanja trošarina)
- strukturne smjernice – definiraju predmet oporezivanja, načine utvrđivanja osnovica i oslobođenja
- smjernice o stopama i visinama trošarina – propisane minimalne stope i visina trošarina

❖ Proizvodi na koje se odnose trošarine su:

- energenti i električna energija
- alkohol i alkoholni proizvodi
- duhanske prerađevine

❖ Oslobođenja od plaćanja trošarina

❖ plaćanje trošarina se odgađa kada se:

- trošarinski proizvodi proizvode (skladište) u trošarskom skladištu
- trošarinski proizvodi smještaju u pogon oslobođenog korisnika te se koriste za svrhe za koje postoji odobrenje
- trošarinski proizvodi otpremaju u sustavu odgode sukladno zakonskim propisima
- u slučaju kada trošarsko odobrenje prestane važiti zbog spajanja gospodarskih subjekata.....

❖ kretanje trošarskih proizvoda u sustavu odgode plaćanja trošarina dozvoljeno je samo na temelju elektroničkog trošarskog dokumenta u Sustavu kontrole kretanja trošarskih proizvoda od 01. ožujka 2013. godine

❖ obveznici plaćanja trošarina: uvoznik trošarskog proizvoda, ovlašteni držatelj trošarskog skladišta, proizvođač trošarskih proizvoda izvan sustava odgode, kupac oduzetih trošarskih proizvoda, osim ako je kupac ovlašteni držatelj trošarskog skladišta ili oslobođeni korisnik, kupac trošarskih proizvoda u postupku spajanja gospodarskih subjekata.....

❖ ENERGETI I ELEKTRIČNA ENERGIJA

- ❖ predmet oporezivanja - energenti koji se koriste kao pogonsko gorivo ili kao gorivo za grijanje, električna energija
- ❖ oslobođenja - energenti koji se koriste kao pogonsko gorivo u zračnom prometu i za plovidbu u međunarodnom prometu (osim za privatne izletničke letove, plovne objekte i plovila), energente koji se koriste u svrhe koje nisu pogon ili grijanje, energente u standardnim spremnicima motornih vozila, plovila i zrakoplova (pogonsko gorivo), energente u spremnicima specijalnih kontejnera što dolaze iz drugih zemalja.....

❖ ALKOHOL I ALKOHOLNI PROIZVODI

- predmet oporezivanja: pivo, vino i ostala pića dobivena vrenjem, međuproizvodi te etilni alkohol
- trošarsinska osnovica: 1% volumnog udjela stvarnog alkohola sadržanog u jednom hektolitru (pivo), 1hektolitar (vino), jedan hektolitar čistog alkohola (etilni alkohol)
- trošarsinska oslobođenja
- mali proizvođači alkohola i alkoholnih proizvoda

❖ DUHANSKI PROIZVODI

- predmet oporezivanja- cigarete, cigare, cigarilos i duhan za pušenje
- proizvodi moraju biti označeni duhanskim markicama Ministarstva finansija
- trošarina se ne plaća na proizvode koji su isključivo namijenjeni za znanstvena istraživanja i analizu kvalitete proizvoda

9.9. Posebni porezi

- ❖ Posebni porez na motorna vozila
- ❖ porezni obveznik
 - fizička i pravna osoba koja stječe ili uvozi vozilo u RH
 - osoba koja je izvršila prenamjenu drugog motornog vozila
 - osoba koja je nezakonito uporabila motorno vozilo na području RH
- ❖ ne plaća se na osobne automobile i motocikle koji se pokreću na električni pogon
- ❖ plaćanja su oslobođena diplomatska i konzularna predstavništva uz uvjet uzajamnosti, nasljednici i daroprimateљi prvog naslijednog reda

❖ Predmet oporezivanja

- osobni automobili i ostala vozila konstruirana za prijevoz osoba
- motocikli
- pick up vozila s dvostrukom kabinom
- „ATV“ vozila
- druga motorna vozila prenamijenjena u vozila iz prethodnih točaka

❖ Porezna osnovica i visina posebnog poreza

❖ Nastanak porezne obveze

❖ Propisane evidencije

Poseban porez na kavu i bezalkoholna pića

❖ Porezni obveznici

- ovlašteni držatelj poreznog skladišta
- proizvođač i trgovac izvan sustava odgode
- primatelj
- osoba za koju se utvrdi da je nezakonito postupala s predmetom oporezivanja u RH

❖ Oslobođenja od plaćanja posebnog poreza

❖ Predmet oporezivanja, porezna osnovica i visina poreza

Porez na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila

- porezni obveznik - društva za osiguranje koja s pravnim i fizičkim osobama sklapaju ugovore i naplaćuju premije osiguranja od automobilske odgovornosti i kasko osiguranja, izravno ili neizravno (preko posrednika ili zastupnika)
- predmet oporezivanja - premije utvrđene ugovorom s društvom za (obvezno ili kasko) osiguranje s pravnim ili fizičkim osobama
- porezna oslobođenja - porez ne plaćaju diplomatska i konzularna predstavništva

10. CARINSKI SUSTAV REPUBLIKE HRVATSKE

10.1. Carinski poslovi i pojmovi u carinskom poslovanju

- ❖ od 01.07.2013. Republika Hrvatska je 28. članica Europske unije
- ❖ 4 područna carinska ureda (Zagreb, Split, Rijeka, Osijek), 18 carinskih ureda i 10 graničnih carinskih ureda
- ❖ poslovi koje obavlja područni carinski ured: obračunava i naplaćuje javna davanja, odobrava provedbu carinski dopuštenog postupanja i uporabe robe, provodi nadzor i fizičke provjere robe, provodi postupak naknadnog obračuna i naplate javnih davanja, provodi mjere osiguranja naplate i ovrhe, utvrđuje i prijavljuje slučajeve prijevara, provodi carinsko sigurnosne mjere, vodi carinsko skladište,...

- ❖ danom pristupanja RH u Europsku uniju prestaju se primjenjivati hrvatski carinski propisi
- ❖ započinje primjena europskih carinskih propisa Carinskog zakonika Zajednice (CZZ) i Uredbe za provedbu Carinskog zakonika Zajednice (UPCZZ) te nacionalnih propisa
- ❖ nakon ulaska u EU i dalje se mogu koristiti carinski propisi s gospodarskim učinkom

- ❖ Republika Hrvatska je kao članica EU odgovorna za provedbu zakonodavstva EU u području koje predstavljaju nacionalni doprinos općem proračunu Europske unije
- ❖ iz tradicionalnih vlastitih sredstava doprinosi u proračun EU prenose se u iznosu od 75% prikupljenih davanja (carine iz carinskih davanja i pristojbi za šećer) a preostalih 25% zadržavaju zemlje članice kroz tzv. troškove prikupljanja
- ❖ službenici Carinske uprave u sustavu administriranja tradicionalnih vlastitih sredstava imaju sljedeće obveze i odgovornosti: organizacijske, proceduralne, obračunske

❖ CARINSKI POJMOVI

- carinska deklaracija- radnja ili isprava u pisanom obliku što sadrži podatke zahtjevane za određeni carinski postupak
- carinski postupak- određeno carinski dopušteno postupanje ili uporaba robe na osnovi carinske deklaracije
- deklarant- fizička ili pravna osoba koja podnosi carinsku deklaraciju
- prihvat carinske deklaracije- trenutak u kojem se primjenjuju carinski i drugi propisi u carinskom postupku

- Carinska uprava - Upravna organizacija u sastavu Ministarstva financija
- Carinarnica – ustrojstvena jedinica Carinske uprave u kojoj se obavljaju svi ili dio poslova predviđeni carinskim propisima

- Uvozne i izvozne carine – su carinska i druga davanja čiji učinak je jednak samoj carini
- Uvozni carinski dug nastaje puštanjem robe u slobodan promet te stavljanjem robe u postupak privremenog uvoza
- obračunska deklaracija- carinska deklaracija koja se podnosi kako bi se mogao obračunati carinski dug

- Carinski dopušteno postupanje ili uporaba robe obuhvaća:
- stavljanje robe u carinski postupak
- unos robe u slobodnu zonu ili carinsko skladište
- ponovni izvoz robe iz carinskog područja Republike Hrvatske
- uništenje robe
- ustupanje robe u korist države

❖ Podrijetlo robe može biti:

- **nepovlašteno** – vrijedi za robu koja je u jednoj zemlji proizvedena ili dobivena u cijelosti
- **povlašteno** – ugovorima o slobodnoj trgovini se utvrđuju pravila

10.2. Carinski propisi

- Zakon o provedbi carinskih propisa Europske unije NN 54/2013
- Pravilnik o EORI broju NN 64/2013
- Pravilnik o izmjenama Pravilnika o EORI broju NN 89/13
- Pravilnik o tarifi troškova uredovanja izvan uredovnog prostora i izvan uredovnog vremena carinskog ureda NN 64/2013
- Pravilnik o upravljanju carinskim kvotama NN 64/2013
- Pravilnik o uvjetima i načinu polaganja, primjene te povrata instrumenata osiguranja plaćanja koji se koriste u carinskim postupcima NN 70/2013.....
- od 01.05.2016. primjena novog carinskog zakonika

10.3. Postupak carinjenja

- deklarant ili njegov zastupnik podnosi carinsku deklaraciju
- zastupnik može biti izravni (u ime i za račun uvoznika) ili neizravni (u svoje ime, ali za račun uvoznika)
- prije podnošenja uvozne carinske deklaracije (UCD) deklarant može podnijeti zahtjev za prethodni pregled robe (uzimanje uzoraka)
- UCD se podnosi elektroničkim putem, a prihvat UCD-e vrši HRAIS (sustav uvoznog carinjenja robe)

- u slučaju manjih nepravilnosti u UCD carinski službenik može sam izvršiti korekcije
- kod većih nepravilnosti carinski službenik ispostavlja zapisnik o osporavanju elemenata carinske deklaracije
- ukoliko robu nije potrebno zadržavati carinski službenik može sukladno odredbama carinskih propisa robu pustiti
- ukoliko nisu ispunjeni uvjeti za puštanje robe carinski službenik može donijeti odluku neodobravanja završavanja deklaracije (razlozi: dug nije plaćen, roba je predmet zabrane, roba je predmet ograničenja, carinski dug nije odgovarajuće osiguran...)

- sve dok roba nije puštena deklarant ili njegov zastupnik mogu zahtijevati poništavanje UCD
- nakon podnesenog zahtjeva carinski službenik odlučuje hoće li će dozvoliti poništavanje UCD ili ne

10.3. Postupak provoza robe

- jedna carinska deklaracija za postupak provoza uključuje samo robu koje je utovarena ili će biti utovarena na jedno prijevozno sredstvo u jednom otpremnom uredu do jednog odredišnog uredu
- ukoliko je roba utovarena na jedno prijevozno sredstvo na više otpremnih carinskih uredu deklaracija za postupak provoza mora biti podnesena na svakom otpremnom carinskom uredu za robu koja je utovarena na tom uredu

- zasebna deklaracija se podnosi za svako prijevozno sredstvo ukoliko je pošiljka razdvojena na više prijevoznih sredstava
- sama provedba postupka provoza uključuje otpremni, odredišni i provozni ured
- u postupak provoza se roba ne smije pustiti sve dok nije osigurana njezina istovjetnost
- istovjetnost se osigurava pomoću carinske plombe

- u provoznom postupku roba se od otpremnog do odredišnog ureda provodi ekonomski opravdanim putem
 - rok predaje robe određuje otpremni ured
 - rok za predaju treba biti primjeren
-
- ukoliko dođe do incidenta (nehotično uništavanje carinskih plombi, pretovar robe na druga sredstva) prilikom kretanja robe prijevoznik bez odgađanja o tome obavještava mjesno nadležni carinski ured

10.4. Izvozni postupak

- izvozna deklaracija se najčešće podnosi izvoznom carinskom uredu koji je mjesno nadležan za nadzor područja u kojem izvoznik ima sjedište
- carinska deklaracija se može podnijeti čim je roba dostupna carinskoj službi za kontrolu ili je roba podnesena
- izvoznu deklaraciju deklarant podnosi elektroničkim putem
- ukoliko su svi podaci na deklaraciji ispravni sustav dodjeljuje referentni broj deklaraciji

- pomoću sustava analize rizika prvo se provjerava pošiljka sa sigurnosnog aspekta, a zatim s komercijalnog aspekta
- nakon što su zadovoljene sve kontrole carinski ured prije puštanja robe još može postaviti carinske plombe ako ocjene da je to potrebno

11. ULOGA POREZA U UPRAVLJANJU FINANCIJSKOM IMOVINOM PODUZEĆA

11.1. Računovodstveni aspekt poreza

- ❖ utvrđivanje porezne osnove i porezne obveze promatra se s računovodstvenog aspekta
- ❖ s obzirom na finansijski položaj poduzeća u poreznom sustavu najznačajnije mjesto pripada:
 - porezu na dodanu vrijednost - zbog načina naplaćivanja, veličine finansijske obveze, kratkih rokova dospijeća obveze, sudjelovanja većine društava kao poreznih obveznika
 - porezu na dobit – uključuje sva društva koji su obveznici poreza na dodanu vrijednost, ali ima manje značajan utjecaj na finansijsku situaciju poduzeća
 - posrednim porezima - iako uključuju manji broj poreznih obveznika imaju karakteristike poreza na dodanu vrijednost

- ❖ finansijska imovina se odnosi na sva ulaganja novca poduzeća izvan vlastitog poslovnog procesa radi ostvarivanja buduće ekonomske koristi
- ❖ finansijska imovina poduzeća obuhvaća:
 - udjele (dionice) u povezanim poduzećima
 - zajmove povezanim društvima
 - sudjelujuće interese (participacije)
 - ulaganja u vrijednosne papire
 - dane kredite, depoziti i kaucije
 - obvezna dugoročna ulaganja
 - otkup vlastitih dionica
 - ostala dugoročna i kratkoročna ulaganja

- ❖ prema Zakonu o porezu na dobit, rashodi smanjenja finansijske imovine priznaju se u razdoblju u kojem je imovina prodana ili na neki drugi način otuđena
- ❖ ako je zbog usklađenja finansijske imovine koja je kao prihod bila uključena u poreznu osnovicu ili nije bila porezno priznati rashod u jednom razdoblju tada se oporezivani dio može isključiti iz porezne osnovice
- ❖ ukoliko promjene vrijednosti finansijske imovine nisu bile uključene u razdoblju realizacije u poreznu osnovicu, tada se u poreznu osnovicu uključuje evidentirani učinak u odnosu na trošak stjecanja

11.1.1. Vrijednosna usklađenja

- ❖ vrijednosno usklađivanje na niže za dionice i poslovne udjele je porezno priznati rashod
- ❖ vrijednosno usklađivanje na više ove finansijske imovine također je porezno priznati rashod (kad je tržišna cijena veća od knjigovodstvene)
- ❖ nerealizirani dobitak kao razlika uključuje se u poreznu osnovicu (prihod), i to u razdoblju u kojem su udjeli i dionice prodani
- ❖ ukoliko se nerealizirani dobitak uključi u prihod prije prodaje tada se ti iznosi finansijske imovine uključuju u istoj godini u poreznu osnovicu

11.1.2. Porezni položaj otpisa potraživanja od kupaca

- ❖ otpis potraživanja provodi se u situacijama kada se procijeni da se potraživanja neće moći naplatiti (ne postoji vjerojatnost naplate potraživanja)
- ❖ u skladu s odredbama čl.9 Zakona o porezu na dobit i odredbama čl.33 Pravilnika o porezu na dobit uređen je porezni položaj otpisa potraživanja
- ❖ porezno je priznat rashod s osnove otpisa potraživanja ukoliko su potraživanja zastarjela te ne prelaze 5.000,00 kn po dužniku te da nisu od fizičkih ili povezanih osoba
- ❖ ukoliko je iznos potraživanja veći od 5.000,00 kn moguć je i djelomični otpis po računima koji su pojedinačno veći od tog iznosa (nije porezno priznat rashod - u prijavi poreza na dohodak evidentira se povećanje porezne osnovice)
- ❖ otpis potraživanja od kupaca nad kojim je proveden skraćeni stečajni postupak (potraživanja nisu prijavljena u stečajnu masu) nije porezno priznat rashod.

11.2. Oporezivanje kapitalnih primitaka (s osnove prodaje dionica i udjela)

- ❖ odredbe o oporezivanju kapitalnih dobitaka porezom na dohodak (12%) stupile su na snagu početkom 2016. godine
- ❖ oporezuje se razlika u vrijednosti finansijske imovine stećene 2016. i otuđene tijekom 2016. godine i nadalje
- ❖ kupoprodaja finansijske imovine obavlja se isključivo na tekući ili žiro račun fizičke osobe

- ❖ dodjela dionica ili udjela zaposlenicima smatra se plaćom s osnove primitka koji se oporezuje porezom na dohodak od nesamostalnog rada, a u slučaju isplate članovima društva koji nisu zaposlenici društva taj primitak predstavlja drugi dohodak (primici u naravi)
- ❖ u slučaju da se radi o darovanju finansijske imovine stjecatelji takve imovine moraju platiti porez na naslijedstva i darove koji od 2017. godine iznosi 4%. (iznimka-darovani poslovni udjeli ne podliježu obvezi plaćanja poreza na naslijedstva i darove)

- ❖ u slučaju nerealiziranih gubitaka rashod treba iskazati prije razdoblja u kojem je finansijska imovina prodana
- ❖ u slučaju smanjenja fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju priznatu izravno u kapital te ukoliko postoji objektivni dokaz o umanjenju vrijednosti ove imovine, kumulativni gubitak koji je izravno priznat u kapital uklanja se iz kapitala i priznaje u računu dobiti i gubitka čak i u slučaju kada se finansijska imovina nije prestala priznavati (Hrvatski standardi finansijskog izvještavanja)

12. POREZNA BILANCA PODUZEĆA- STRUKTURA I FUNKCIJE

- ❖ porezna bilanca – predstavlja sustavan pregled obračuna poreza na dobit poduzeća
- ❖ za potrebe porezne bilance utvrđuje se:
 - osnovica poreza na dobit
 - umanjenje ili uvećanje osnovice
 - ukupno obračunati porez na dobit
 - oslobođenja i olakšice
 - konačna svota za uplatu

12.1. Obračunavanje i uplaćivanje poreznih davanja s osnove poslovanja

- ❖ društva (poduzeća) su dužna obračunavati i uplaćivati razne vrste poreznih davanja s osnove svoga poslovanja
- ❖ osnovica za obračun poreza je dinamična kategorija i ovisna je o zakonima, računovodstvenim standardima, pravilnicima, ali i o sposobnosti i znanju vlasnika poduzeća
- ❖ mogućnosti smanjenja i/ili uvećanja porezne osnovice itekako mogu utjecati na rezultat poslovanja
- ❖ dio obveze za bruto plaće je porez na dohodak koji su poduzeća obvezni obračunati

- ❖ troškovi osoblja su bruto plaće i doprinosi na plaću
- ❖ prilikom iskazivanja strukture financijskog poslovanja poduzeća nužno je napraviti rasčlambu bruto plaće, neto plaće poreza i doprinsa
- ❖ u kontnim planovima za poduzeća posebno su iskazana sva konta vezana za iskazivanje finansijske strukture obveza za plaće kao i namjenska struktura naknada za plaće i bruto plaće

- ❖ osnovica obveznika poreza na dohodak utvrđuje se kao razlika primitaka i izdataka u određenom vremenskom razdoblju (obrtnici)
- ❖ načelo blagajne
- ❖ poslovni primici – primici od prodanih stvari i usluga, primici od otuđenja ili likvidacije, primici od prodaje dugotrajne imovine, primici od kamata.....
- ❖ poslovni izdaci – izdaci za režijske troškove, za plaće, izdaci za kamate,potpore, nagrade,stručno usavršavanje, za neamortizirani dio dugotrajne, materijalne imovine

- ❖ razlika između primitaka i izdataka = dohodak
- ❖ nakon obračunavanja doprinosa i osobnih dobitaka dobije se porezna osnovica
- ❖ poslovne knjige su dužni voditi obveznici poreza na dohodak koji obavljaju samostalnu djelatnost (KPI, DI, evidencije potraživanja i obveza,knjiga prometa)

- ❖ utvrđivanje porezne obveze kod poduzeća je drugačija
- ❖ porezna osnovica se utvrđuje na temelju dobiti koja predstavlja razliku između prihoda i rashoda
- ❖ polazna veličina je dobit uz određenje stavki povećanja i smanjenja dobiti
- ❖ računovodstveni dobitak smanjen za obračunani porez na dobit predstavlja dobit tekuće godine
- ❖ ukoliko se dobit tekuće godine ne isplaćuje tada se knjiži kao zadržana dobit
- ❖ pokriće gubitka moguće je ukoliko postoje zajmovi društva od strane članova društva tada se taj zajam može prenijeti u kapitalne pričuve, zatim se iz njih pokriti gubitak.

Polazna veličina = računovodstvena dobit ili gubitak

- + stavke uvećanje dobiti uključene u obračun poslovnog rezultata
- stavke umanjenja dobiti uključene u obračun poslovnog rezultata

- = osnovica poreza na dobit ili porezni gubitak
- poticaji zapošljavanja (olakšice i oslobođenja)

- = Konačna osnovica poreza na dobit ili porezni gubitak

12.2. Stalne i privremene razlike

- porez na dobit se prema MRS 12 bavi računovodstvenom problematikom iskazivanja poreznih učinaka privremenih razlika iskazivanja poslovnog rezultata i porezne osnovice (kako obračunati sve porezne učinke i ispravno ih iskazati u računovodstvu)
- stalne razlike između računovodstvenog rezultata i porezne osnovice nastaju zbog trajno porezno nepriznatih rashoda (dividenda, udio u dobiti)
- privremene razlike - razlike između knjigovodstvenog iznosa sredstava ili obveze u bilanci i njihove porezne obveze

- ❖ privremene razlike nastaju jer se razdoblje nastanka prihoda i rashoda koji su uključeni u oporezivu dobit ne podudara s razdobljem u kojem su oni uključeni u postupak obračuna računovodstvene dobiti
- ❖ nastaju kod porezno priznatih rashoda koji se ne priznaju u porezne svrhe privremenog
- ❖ prema MRS 12 porez na dobit uključuje iskazivanje poreznih učinaka privremenih razlika u bilanci kao stavku imovine i obveza (priznavanje odgođene porezne imovine i odgođene porezne obvezu)

- ❖ porezni učinci privremenih razlika mogu se iskazivati u bilanci kao stavka obveze Odgođeno plaćanje poreza na dobit iz dobiti (MRS 12)
- ❖ kao privremena razlika može se iskazivati i trošak amortizacije
- ❖ Zakonom o porezu na dobit i Pravilnikom o amortizaciji je propisan način utvrđivanja amortizacije kao najviše porezno dopuštenog rashoda u godini
- ❖ za utvrđivanje amortizacije kao poslovnog rashoda porezni propisi nisu opće obvezatan propis

- ❖ poreznim propisom utvrđen je početak obračuna amortizacije, najviše porezno dopustive stope amortizacije, način utvrđivanja višeg iznosa amortizacije od najvišeg porezno dopustivog iznosa, pojedinačni obračun amortizacije
- ❖ hrvatski porezni propisi dozvoljavaju za opremu i građevinske objekte iskazati dodatnu amortizaciju (djelomični ili jednokratni otpis)
- ❖ ukoliko poduzeće iskazuje dugoročna rezerviranja za investicijsko održavanje tada ih mora u tekućem razdoblju odgoditi za buduća razdoblja u porezne svrhe

- ❖ porezni učinak koji tada nastaje privremene razlike u bilanci evidentira se kao stavka imovine *Odgodenno pokriće poreza na dobit*
- ❖ vrijednosna usklađivanja potraživanja od kupaca -ispravci vrijednosti koji se priznaju kao porezno priznati rashod utvrđeni su Pravilnikom o porezu na dobit
- ❖ vrijednosno usklađivanje dugotrajne imovine i zaliha kao privremena razlika – rashodi nastali na temelju usklađivanja ove vrste imovine su porezno priznati rashodi
- ❖ kod obveznika poreza na dohodak od samostalnog rada za evidentiranje pretporeza i obveze za porez na dodanu vrijednost važno je načelo blagajne, dok kod obveznika poreza na dobit važno je načelo nastanka događaja
- ❖ moguća izuzeća....

13. OPOREZIVANJE OBRTNIKA

13.1 Obrt i vrste obrta

- ❖ obrt - trajno i samostalno obavljanje dopuštenih gospodarskih djelatnosti od strane fizičkih osoba
- ❖ porezni obveznik – obrtnik koji ostvaruje dohodak i obveznikov naslijednik
- ❖ obavljanjem zajedničke samostalne djelatnosti ostvareni dohodak utvrđuje se kao jedinstveni dohodak
- ❖ razlikujemo :
- ❖ 1. slobodni obrt
- ❖ 2. vezani obrt
- ❖ 3. povlašteni obrt

- ❖ porezno razdoblje je kalendarska godina ili dio godine u kojoj je porezni obveznik poslovaо
- ❖ obrtnik podnosi prijavu u registar poreznih obveznika prema svom prebivalištu u roku od 8 dana od početka ili prestanka obavljanja djelatnosti

- ❖ poreznim rješenjem porezna uprava utvrđuje mjesecni predujam poreza na dohodak na temelju poslovnih knjiga
- ❖ od 01. siječnja 2016. godine porezni obveznici poreza na dohodak od djelatnosti obrta utvrđuju i plaćaju mjesecni predujam poreza na dohodak na temelju podnesene godišnje prijave poreza na dohodak za prethodnu godinu
- ❖ utvrđivanje dohotka prema poslovnim knjigama predstavlja razliku između poslovnih primitaka i poslovnih izdataka iz istog poreznog razdoblja
- ❖ načelo blagajne - primici i izdaci se utvrđuju po njihovoj tržišnoj vrijednosti (nakon primljenih uplata odnosno izvršenih isplata)

13.2. Poslovni primici

- ❖ sva dobra koje obrtnik primi u poreznom razdoblju (novac, stvari, usluge, materijalna prava)
- ❖ primici od prodaje dugotrajne imovine
- ❖ manjkovi dobara, kalo, rasip, lom i kvar iznad visine utvrđene odlukom Hrvatske obrtničke komore te pripadajući porezi što su zaračunati prilikom nabave dobara za koje je utvrđen manjak
- ❖ primljeni predujmovi
- ❖ naplaćene zatezne kamate na potraživanja iz poslovnih odnosa

- ❖ izuzimanje dobara i usluga za osobne potrebe (osim novca), a nije u vezi s obavljanjem djelatnosti
- ❖ iznos otpisanog duga
- ❖ potpore, pomoći poticaji
- ❖ primici od otuđenja ili likvidacije
- ❖ primljeni krediti ili zajmovi nisu poslovni primitak

13.3. Poslovni izdaci

- ❖ odljevi dobara tijekom poreznog razdoblja
- ❖ sva ulaganja, osim ulaganja finansijske imovine i ulaganja u dugotrajnu imovinu
- ❖ izdaci za plaće i doprinose
- ❖ amortizacija
- ❖ manjkovi dobara, kalo, rasip, lom i kvar do visine propisane odlukom Hrvatske obrtničke komore
- ❖ predujmovi dati za neisporučenu robu osim predujmova danih za nabavu dugotrajne imovine

- ❖ plaćene kamate
- ❖ plaćeni obvezni doprinosi
- ❖ iznosi naknada, potpora,nagrada

- ❖ otplate kredita i zajmova nisu poslovni izdatak
- ❖ između primitaka i izdataka mora postojati međuvisnost

13.4. Utvrđivanje porezne osnove

poslovni primici

- poslovni izdaci

- preneseni gubitak

= dohodak od obrta koji se utvrđuje po poslovnim knjigama

- osobni odbitak

= porezna osnova za primjenu propisanih stopa

❖ obrtnicima se dohodak od samostalne djelatnosti može dodatno umanjiti za iznose isplaćenih plaća i doprinosova novozaposlenim radnicima (godinu dana)

❖ godišnja porezna prijava podnosi se nadležnoj ispostavi Porezne uprave prema svom prebivalištu do kraja veljače tekuće godine za prethodnu godinu

13.5. Poslovne knjige obrtnika

❖ Knjiga primitaka i izdataka

❖ Evidencija o tražbinama i obvezama (ne trebaju ako su u sustavu PDV-a)

❖ Knjiga prometa

❖ Popis dugotrajne imovine

❖ Knjiga ulaznih računa (ako su u sustavu PDV-a)

❖ Knjiga izlaznih računa (ako su u sustavu PDV-a)

❖ Obrazac KPR - evidencija o prometu (paušalno oporezivanje)

13.6. Paušalno oporezivanje obrtničke djelatnosti

- ❖ uvjeti koji moraju biti zadovoljeni da bi se godišnji dohodak od samostalne djelatnosti paušalno oporezivao (od 01.01.2013):
 - ukupni primici u prethodnoj godini nebi trebali biti veći od 149.500,00 kn
 - nije obveznik PDV-a prema Zakonu o PDV-u
 - nema izdvojenih poslovnih jedinica i pogona
 - ne obavlja samostalnu djelatnost trgovine ili ugostiteljstva
 - istodobno ne obavlja samostalnu djelatnost od koje se dohodak utvrđuje u skladu s poslovnim knjigama

- ❖ paušalno oporezivanje samostalnih djelatnosti provodi se u skladu s Pravilnikom o paušalnom oporezivanju samostalnih djelatnosti
- ❖ novo godišnje izvješće koje se podnosi na obrascu PO-SD
- ❖ mogućnost paušalnog plaćanja propisana je za samostalne djelatnosti obrta te samostalne djelatnosti poljoprivrede i šumarstva
- ❖ ukupni primici od obavljanja domaće radnosti i sporednog zanimanja ne smiju prelaziti 10 bruto prosječnih mjesecnih plaća u godini u kojoj se obavlja djelatnost

Tablica 3: Utvrđivanje godišnjeg paušalnog poreza na dohodak

UKUPNI PRIMICI	GODIŠNJA POREZNA OSNOVICA	GODIŠNJI PAUŠALNI POREZ NA DOHODAK
od 0,00 – 85.000,00 kn	12.750,00 kn	1.530,00 kn
od 85.000,01 – 115.000,00 kn	17.250,00 kn	2.070,00 kn
od 115.000,01 – 149.500,00 kn	22.425,00 kn	2.691,00 kn

Izvor: Ministarstvo finansija. Porezna uprava. (2016). Porezni priručnik za obrtnike. Institut za javne financije, str. 23., https://www.porezna-uprava.hr/HR_publikacije/Prirucnici_brosure/Obrtnici_2012.pdf

13.7. Oporezivanje obrtnika porezom na dobit

- ❖ porezni obveznik obrnik kada ispunjava jedan od mogućih uvjeta:
- ❖ ukupni primitak veći od 3.000.000,00 kn u prethodnoj godini te ako ispunjava dva od sljedeća tri uvjeta:
- ❖ dohodak veći od 400.000,00 u prethodnoj godini
- ❖ ako ima dugotrajnu imovinu veću od 2.000.000,00 kn (nabavne vrijednosti)
- ❖ zapošljavao je više od 15 radnika u prethodnom razdoblju
- ❖ kada obrnik dobrovoljno podnese zahtjev Poreznoj upravi

- ### **13.8. Obrtnik- obveznik poreza na dodanu vrijednost**
- ❖ obrtnici koji su obveznici poreza na dobit dužni su dostaviti prijavu poreza na dobit Poreznoj upravi najkasnije 4 mjeseca nakon završetka poslovne godine
 - ❖ dostavljaju i finansijska izvješća (RDG i Bilanca), poseban obračun o korištenim olakšicama, izjavu o načinu korištenja više plaćenog poreza na temelju porezne prijave, evidencije o isplaćenim predujmovima dobiti, pregled prenesenog gubitka po godinama
 - ❖ dužni su voditi poslovne knjige u skladu s propisima o računovodstvu (dnevnik, glavna knjiga i pomoćne evidencije)
 - ❖ obveza ispostavljanja računa i fiskalizacija

13.8. Obrtnik- obveznik poreza na dodanu vrijednost

- ❖ obrtnik postaje porezni obveznik kada godišnja vrijednost isporuke dobara ili obavljenih usluga u prethodnoj kalendarskoj godini nakon odbitka vrijednosti isporuka što su oslobođene poreza i bez uključenog PDV-a veća od 230.000,00 kn
- ❖ obrtnik koji povremeno isporučuje nova prijevozna sredstva na područje EU
- ❖ kad obrnik nije u sustavu PDV-a nema pravo iskazivanja poreza na dodanu vrijednost po izdanim računima kao što ni nema pravo na odbitak pretporeza po primljenim računima

- ❖ obveza prijave u Registar poreznih obveznika PDV-a
- ❖ obveza vođenja poslovnih knjiga propisanih Zakonom o porezu na dodanu vrijednost
- ❖ obveza PDV identifikacijskog broja
- ❖ prijenos porezne obveze s isporučitelja na kupca

- ❖ utvrđivanje porezne osnovice
- ❖ obveza ili povrat PDV-a po poreznoj prijavi

13.9. Ostala porezna opterećenja obrtnika

- ❖ porez na potrošnju - obrtnik koji pruža ugostiteljske usluge
- ❖ pritez porezu na dohodak - prema mjestu prebivališta ili uobičajenog boravišta
- ❖ porez na automate za zabavne igre - obrtnik koji automate stavlja u upotrebu u zabavnim klubovima i drugim javnim prostorima
- ❖ porez na cestovna motorna vozila - obrtnik vlasnik registriranog osobnog automobila i motocikla
- ❖ porez na plovila - obrtnik vlasnik plovila
- ❖ porez na promet nekretnina
- ❖ porez na nasljedstva i darove

- ❖ porez na kuće za odmor
- ❖ porez na korištenje javnih površina-obrtnik koji koristi javnu površinu
- ❖ posebni porezi i trošarine
- ❖ plaćanje poreza po odbitku
- porez na dohodak od nesamostalnog rada iz plaće radnika po osnovi radnog odnosa i iz poduzetničke plaće i pritez porezu na dohodak
- porez na dohodak od drugog dohotka iz primitaka što ih obrtnik isplaćuje osobama koje nisu njegovi radnici i pritez porezu na dohodak

❖ obvezni doprinosi

- obvezni doprinosi osiguranika po osnovi obavljanja obrtničke djelatnosti
- obvezni doprinosi što su ih obrtnici dužni obračunavati, obustavljati i plaćati za svoje radnike i osobe na stručnom sposobljavanju za rad bez zasnivanja radnog odnosa
- obvezni doprinosi po osnovi primitaka od kojih se utvrđuje drugi dohodak

14. UPRAVLJANJE POREZIMA U FUNKCIJI RAZVOJA

14.1. Provođenje fiskalne politike u skladu s gospodarskim ciljevima

- ❖ u 21. stoljeću fiskalna politika ima vodeću ulogu u funkciji gospodarskog rasta i razvoja
- ❖ fiskalna politika treba udovoljiti ostvarenju gospodarskih ciljeva: povećanje proizvodnje, povećanje zaposlenosti, stabilnost cijena, uravnovešena platna bilanca
- ❖ bitno je odrediti važnost korištenja fiskalne politike za dugoročne ili kratkoročne ciljeve
- ❖ kratkoročnim aspektima fiskalne politike djeluje se na tekuća gospodarska kretanja, a dugoročnim aspektima na povećanje potencijalnog outputa

- ❖ posljednjih godina naglasak je na fiskalnoj politici orientiranoj na smanjivanje deficit-a, usporavanje rasta vanjskog duga i konsolidaciju javnih financija
- ❖ pri provođenju fiskalne politike pažnju treba usmjeriti na racionalno trošenje novca poreznih obveznika, trebalo bi smanjiti relativni udio izdataka konsolidirane opće države u BDP-u, povećati izdatke za znanost i obrazovanje, postići i ostati na razini održivog fiskalnog deficit-a.....

- ❖ vizijom Porezne uprave naglašava se želja iste da postane članom skupine najboljih europskih poreznih uprava na području efikasnosti u naplati javnih prihoda, uspješne borbe s utajom poreza te pruženih kvalitetnih usluga poreznim obveznicima
- ❖ mjerama porezne politike Republika Hrvatska je pokušala osigurati konkurentnost na tržištu kapitala kroz proces privlačenja stranih investicija

- ❖ strategija Porezne uprave određuje područja promjena unutar kojih su definirani ključni pokazatelji uspješnosti:
 - najveća moguća naplata javnih prihoda
 - povećati dobrovoljno ispunjavanje poreznih obveza i komunikacije prema poreznim obveznicima
 - jačanje administrativnog kapaciteta
 - međusobna suradnja s međunarodnim institucijama i Europskom unijom
- ❖ RH se nalazi daleko ispod prosjeka većine zemalja članica EU prema efektivnom graničnom i efektivnom prosječnom poreznom opterećenju

- ❖ sustav oporezivanja dobiti u RH nije neutralan jer se strana ulaganja nastoje privući poreznim olakšicama, oslobođenjima i poticajima
- ❖ svaki porezni sustav ima neka specifična rješenja i poticaje
- ❖ postojeći sustav oporezivanja dobiti gotovo je usklađen sa zahtjevima EU
- ❖ izračun efektivnih stopa poreza na dobit može prikazati pravo porezno opterećenje
- ❖ visina zakonske i efektivne stope poreza na dobit ne bi trebala biti viša od zemalja u okruženju

14.2. Konkurentnost sustava oporezivanja

- ❖ transparentnost sustava oporezivanja dobiti treba se temeljiti na jednostavnosti, jasnoći, preglednosti
- ❖ na poreznu konkurentnost uvelike su utjecale promjene koje su se dogodile posljednjih godina u sustavu oporezivanja dobiti
- ❖ porezne mjere koje se smatraju štetnim sadržane su u olakšicama i poticajima te sustavu proračunskih potpora
- ❖ postoji čvrsta korelacija između akumulacije kapitala i visine oporezivanja

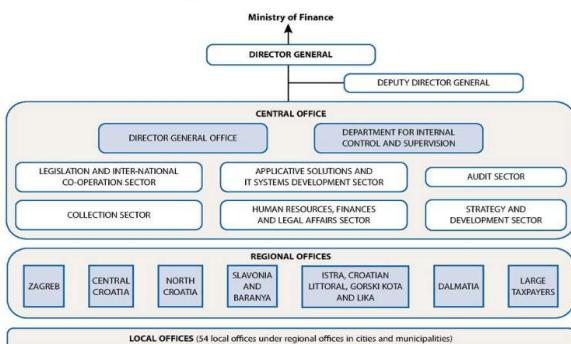
- ❖ izgradnja konkurentnosti putem fiskalnih poticaja za privlačenje investicija, inovacija i izvoza
- ❖ fiskalni poticaji u užem smislu su porezi, poticaji i i izravne proračunske subvencije
- ❖ fiskalni poticaji bi trebali biti opći i horizontalni te trebaju biti u skladu s pravnom stečevinom Europske unije jer bi se na taj način ostavio pozitivan dojam za privlačenje stranih investicija

- ❖ OECD-ovo istraživanje tijekom 2014. godine u kojem je sudjelovalo 56 država uključujući i Poreznu upravu Ministarstva finansija Republike Hrvatske

- ❖ Izdana publikacija sadrži niz aktualnih podataka o poreznim sustavima, i to:
- institucionalno uređenje porezne uprave
 - organizacijska tijela porezne uprave
 - odabrani aspekti strateškog upravljanja u poreznoj upravi
 - upravljanje ljudskim potencijalima i porezna uprava
 - resursi poreznih uprava država sudionica istraživanja
 - operativni rezultati tijela porezne uprave
 - uporaba on-line usluga u poreznoj upravi
 - porezna uprava i porezni savjetnici
 - zakonsko-upravni okvir u primjeni u poreznoj upravi

Slika 1: Struktura Porezne uprave u Republici Hrvatskoj

Figure 2.1. Croatia: Tax Administration

Source: Revenue body survey response (March 2015).

http://www.oecd-ilibrary.org/digital-asset-management/oecd/taxation/tax-administration_2015_tax_admin_2015_en#page67, 01.03.2017.

Slika 2: Rashodi (troškovi) za plaće zaposlenika Porezne uprave

Table 5.2. Salary expenditure/total expenditure for tax administration and support functions

Country	Salary expenditure/total expenditure for all tax administration and support functions (%)						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Croatia	Not covered by the series for these years.....				57.3	57.2
Slovenia	68.5	68.4	68.3	65.7	66.3	64.0	64.9
Portugal	79.4	79.0	81.0	81.9	80.3	86.2	82.9
Italy/1	69.5	56.5	56.4	54.4	55.6	57.1	58.5
France	79.1	81.3	81.1	81.5	80.8	79.3	79.9

http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/taxation/tax-administration-2015_tax_admin-2015-en#page176, 01.03.2017.

Slika 3: Ukupna naplata poreza

Table 6.1. Aggregate tax collections (by major tax type) for 2012 and prior years

Country	Taxes collected (Tax/GDP%) for fiscal year 2012						All taxes (Tax/GDP %)	
	PIT	SSC	CIT	VAT	Excises	All taxes	2011	2010
Croatia	3.7	11.5	2.0	12.3	3.4	35.7	35.3	36.4
Slovenia	5.7	14.9	1.2	8.0	4.5	36.5	36.3	36.7
Spain	7.2	11.5	2.0	5.3	2.0	32.1	31.2	31.4
Switzerland	8.5	6.7	2.8	3.5	1.3	26.9	27.0	26.5
Italy	11.6	13.0	2.8	5.9	2.3	42.7	41.4	41.5

http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/taxation/tax-administration-2015_tax_admin-2015-en#page205 01.03.2017.

Slika 4: Strateški prioriteti za povećanje internetskih usluga Porezne uprave

Table 7.2. Strategic priorities for increasing use of online services

Country	Strategic focus for improving electronic services – five key areas of development reported for the medium term							
	Formal plan	Online filing	Prefilled returns	Online payment	Website tools	Integrated taxpayer services	Other online accounts	Enhanced VAT services
Croatia	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓

Slika 5: Raspoloživi načini plaćanja poreznih obveza

Table 7.6. Tax payment methods available and volume usage (%) in 2013

Country	Non-electronic							Partially electronic		Fully electronic:			Complete self-service by taxpayers	
	Mailed cheques	In-person at office	Agency payment	Phone banking	Internet	Direct debit	Payment kiosk	Others						
Croatia	✓	✓		✓										

http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/taxation/tax-administration-2015_tax_admin-2015-en#page249_258, 01.03.2017.

Slika 6: Prava poreznih obveznika

Table 9.1. Taxpayers' rights and selected features of the revenue rulings system

Country	Rights are formally defined in		Public rulings are		Private rulings are		Subject to time limits (time limit)	Subject to fees
	Tax or other laws	Administrative documents	Issued	Binding	Issued	Binding		
Croatia	✓	✓	✓	✓	✓	✓	X	X

http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/taxation/tax-administration-2015_tax_admin-2015-en#page,291 01.03.2017.

15. OPOREZIVANJE MULTINACIONALNIH KOMPANIJA

15.1. Razlozi inozemnog investiranja

- ❖ konkurentska borba za privlačenje stranih investitora
- ❖ da bi poduzeće imalo karakteristike multinacionalnog mora imati specifične prednosti u odnosu na lokalne konkurente (patenti, zaštitni znak, tehnologija)
- ❖ multinacionalna poduzeća osnivaju u inozemstvu podružnice jer im je jeftiniji način financiranja dug nego vlasništvo
- ❖ investiraju u inozemstvo u obliku izravnih ulaganja FDI (ne plaćaju dividende)

- ❖ kroz različite pozitivne utjecaje očituju se koristi od izravnih ulaganja
- ❖ razlozi inozemnog investiranja leže u faktorima poput vlasništva, dostupnosti prirodnih resursa, zemljopisnom položaju, stanju ekonomije, internacionalizaciji
- ❖ teorija optimalizacije portfelja multinacionalne kompanije – glavni motiv je želja vlasnika određenog portfelja za maksimalizacijom vrijednosti tog portfelja
- ❖ teorija industrijske organizacije – očekivani prinos od podružnice veći od prinosa domaćeg poduzeća kojemu se ustupa licenca

- ❖ dobit koju ostvaruju strane multinacionalne kompanije oporezuje se te to dodatno puni proračun
- ❖ uobičajena fiskalna mjera za privlačenje inozemnih ulaganja je oslobođenje od plaćanja poreza u dužem razdoblju
- ❖ otvaraju se nova radna mesta, prijenos tehnologije i znanja
- ❖ jačanje konkurenčije
- ❖ u inozemni dug zemlje ne ulaze FDI

- ❖ multinacionalne kompanije pomažu razvitu zemlju (transfer neopipljive imovine)
- ❖ kriteriji privlačenja stranih investicija:
 - stabilnost nacionalne ekonomije
 - politička stabilnost
 - povoljno poslovno okruženje
 - izgrađenost infrastrukture
 - kredibilitet vladine politike

15.2. Utjecaj oporezivanja na donošenje odluka multinacionalnih kompanija

- ❖ Povećana važnost međunarodnog oporezivanja
- ❖ Ponašanje multinacionalnih kompanija
 - porezno planiranje
 - nezakonito vs. nemoralno postupanje
 - sukob različitih viđenja

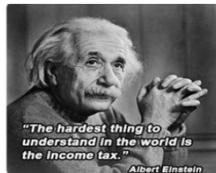
- ❖ porezi u velikoj mjeri utječu na donošenje strateški važnih odluka multinacionalnih kompanija
- ❖ transferne cijene utječu na procese odlučivanja, impliciraju se na razinu dobiti i poreza na dobit podružnice i matice i izravno utječu na stope povrata od ulaganja
- ❖ transferne cijene na razini multinacionalne kompanije izravno utječu na visinu poslovnog rezultata članica korporacije

- ❖ posljedica: različita razina oporezivanja dobiti i raspoređene dobiti među članicama u različitim zemljama
- ❖ putem transfernih cijena dobit iz zemalja s visokim poreznim stopama transferira se u zemlje sa nižim poreznim stopama

- ❖ kontrolna uloga transfernih cijena – ukoliko podružnica ne može isplatiti dividende zbog zakonskih ograničenja tada matica umjetno smanjuje dobit podružnice te povećava svoju dobit
- ❖ u Republici Hrvatskoj jača utjecaj transfernih cijena
- ❖ strani investitori zbog relativno niske stope poreza na dobit povećavaju dobit svojih podružnica u RH (banke, osiguravajuća društva)

Za kraj.....

- ▶ „Plaćanje poreza boli. Više boli kad ne morate plaćati porez.“ (T. R. Duwar)
- ▶ „Ja sam ponosan što mogu svojoj zemlji plaćati porez. Stvar je u tome da bih bio jednako ponosan i kada bih plaćao polovinu tog iznosa.“ (Arthur Morton Godfrey)
- ▶ Taxes grow without rain. (Jewish Proverb)
- ▶ Today, it takes more brains and effort to make out the income-tax form than it does to make the income (Alfred E. Neuman)

TAX
TIME

INTEREST REDUCTIONS LUXURY STATE BENEFIT CAPITAL GAIN EXPENSES TAXES GOVERNMENT ALLOWANCE
REDUCTION COST REVENUE TAXABLE INCOME
CORPORATE ACCOUNTING INVESTMENT CALCULATIONS FEDERAL PROFIT/LOSS
ECONOMY TAXPAYER TAXABLE INCOME
GOODS REFORM
LUXURY

LITERATURA

- Bajo, A., Jurlina Alibegović, D. (2008): Javne financije lokalnih jedinica vlasti, Zagreb: Školska knjiga, Ekonomski institut i Institut za javne financije
- Bejaković, P.(2015): Uloga porezne uprave u međunarodnom poslovanju, Zagreb: Institut za javne financije, Porezni vjesnik, No.9, str.146-151
- Bilas, V., Franc, S. (2006): Uloga inozemnih izravnih ulaganja i načini poticanja", Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet, 6-13 <http://web.efzg.hr/RePEc/pdf/Clanak%2006-13.pdf>, 15.01.2014
- Božina, A .(2016): Oporezivanje kapitalnih dobitaka fizičkih osoba nastalih tijekom 2016. godine. Zagreb: RRiF plus d.o.o., 12/2016, str.236-243.
- Družić, G., Krtalić, S. (2006): Kakvu ulogu treba imati fiskalna politika u Republici Hrvatskoj? Zagreb: Ekonomija, 13, str.67-84, http://staro.rifin.com/root/tekstovi/casopis_pdf/ek_ec_504.pdf
- Europska Komisija DIREKTIVA VIJEĆA (EU) 2016/1065 od 27. lipnja 2016. o izmjeni Direktive 2006/112/EZ u vezi s tretmanom vrijednosnih kupona, Službeni list Europske unije, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016L1065&from=HR>, 28.09.2016.
- Gulin, D. (2005): Transferne cijene i njihove porezne implikacije, Zagreb: Ekonomski fakultet Zagreb, http://web.efzg.hr/dok/RAC/hpercevic/upravljacko_racunovodstvo/Transferne%20cijene.pdf, 15.04.2016.
- Institut za javne financije (2015): <http://www.ijf.hr/>, 25.10.2015.
- Jelčić, Ba., Jelčić, B. (2000): Javne financije, Zagreb: Birotehnika CDO.
- Ministarstvo financija - Porezna uprava (2010): Strategija upravljanja ljudskim potencijalima za razdoblje od 2010-2015, Zagreb.
- Ministarstvo financija - Porezna uprava (2012): Porezni priručnik za obrtnike, Zagreb.
- Ministarstvo financija - Porezna uprava (2012): Hrvatski porezni sustav, Zagreb: www.porezna-uprava.hr (02.11.2015)
- Ministarstvo financija - Porezna uprava (2013): Porez na dodanu vrijednost, Zagreb.
- Ministarstvo financija - Porezna uprava (2014): Porezni priručnik za obrtnike, Zagreb.http://www.porezna-uprava.hr/HR_publikacije/Prirucnici_brosure/Obrtnici_2012.pdf, 16.06.16
- Ministarstvo financija - Porezna uprava (2016): Oporezivanje primitaka iz radnog odnosa (plaće), Zagreb: XI. dopunjeno i izmijenjeno izdanje, https://www.porezna-uprava.hr/HR_publikacije/ Prirucnici_brosure/Place_161nova.pdf, 13.06.2016
- Ministarstvo financija - Porezna uprava (2016): Porezni priručnik za građane https://www.porezna-uprava.hr/HR_publikacije/Prirucnici_brosure/Gradani_2012.pdf, 13.06.2016
- Ministarstvo financija – Porezna uprava (2016): Proračun, <http://www.mfin.hr/hr/proracun> (13.10.2016)

- Ministarstvo financija - Porezna uprava(2016): Porezni priručnik za obrtnike. Zagreb: Institut za javne financije. https://www.porezna-uprava.hr/HR_publikacije/Prirucnici_brosure/Obrtnici_2012.pdf, 16.06.2016
- Ministarstvo financija (2016), <http://www.mfin.hr/hr/propisi>, 16.06.2016
- Ministarstvo financija (2016): Reforma poreznog sustava <https://vlada.gov.hr/UserDocsImages/Sjednice/2016/1%20sjednica%2014%20Vlade/1%20-%2010.pdf>, 13.12.2016
- Ministarstvo uprave (2016): <http://uprava.gov.hr/o-ministarstvu/ustrojstvo/uprava-za-politicki-sustav-drzavnu-upravu-te-lokalnu-i-podrucnu-regionalnu-samoupravu/lokalna-i-podrucna-regionalna-samouprava/popis-zupanija-gradova-i-opcina/846>, 26.11.2016
- Odluka o objavlјivanju hrvatskih standarda finansijskog izvještavanja, 2008: N.N.30/08
- OECD (2015): Tax Administration 2015: Comparative Information on OECD and Other Advanced and Emerging Economies) http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/taxation/tax-administration-2015_tax_admin-2015-en#.WLVvvNI18 4#page4, 13.04.2016
- Opći porezni zakon, NN 147/08, 18/11,73/13, 115/16
- Petarčić, I.(2016): Vrijednosno usklađenje i otpis potraživanja od kupaca s računovodstvenog i poreznog motrišta. Zagreb: RRiF plus d.o.o., 12/2016, str.66-74
- Pravilnik o djelatnostima iznajmljivanja stanova, soba i postelja putnicima i turistima te organiziranja kampova koje će se paušalno oporezivati, o visini paušalnog poreza i načinu plaćanja paušalnog poreza, NN 48/05, 148/09
- Pravilnik o doprinosima NN 2/09, 9/09, 97/09, 25/11, 61/12, 86/13
- Pravilnik o obrascu Prijave prometa nekretnina i Evidenciji prometa nekretnina NN 1/17
- Pravilnik o podnošenju poreznih prijava i drugih podataka elektroničkim putem NN 51/11, 62/11)
- Pravilnik o porezu na dobit, NN 95/05, 133/07, 156/08, 146/09, 123/10, 137/11, 61/12, 146/12, 115/16
- Pravilnik o porezu na dodanu vrijednost, NN broj 149/09, 89/11, 29/12,79/13)
- Pravilnik o porezu na dohodak, NN 95/05, 96/06, 68/07, 146/08, 2/09, 9/09,79/13, 1/2017
- Pravilnik o priređivanju nagradnih igara, NN 8/10
- Registar neporeznih davanja za 2015. Godinu, http://www.mfin.hr/adminmax/docs/Reg_NepDav.pdf, 15.06.2016
- Roller, D. (2009): Fiskalni sustavi i oporezivanje poduzeća, Zagreb: RRiF plus d.o.o.
- Šimović, H., (2006): Utjecaj fiskalnog sustava i fiskalne politike na konkurentnost gospodarstva, 6-12, Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet Zagreb, <http://web.efzg.hr/RePEc/pdf/Clanak%2006-12.pdf>

- Šimović, J., Arbutina, H., Mijatović, N., Rogić Lugarić, T., Cindori, S. (2010): Hrvatski fiskalni sustav, Zagreb: Narodne novine d.d.
- Šimurina, N., Burgler, T.(2012): Specifičnosti sustava oporezivanja dobiti poduzeća u Hrvatskoj i njihov utjecaj na poreznu konkurentnost, Zagreb: Institut za javne financije
- Turković – Jarža, L.: Doprinosi na plaće, drugi dohodak i dohodak od imovine i imovinskih prava u 2009, Zagreb: RRIF, 1/09
- www.hnb.hr, 28.12.2013
- Zakon o doprinosima, NN 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14, 143/14,115/16
- Zakon o elektroničkoj ispravi, NN 150/05,
- Zakon o elektroničkom potpisu, NN 10/02, 80/08, 30/14
- Zakon o igrama na sreću NN 87/09, 35/13, 158/13, 41/14, 143/14
- Zakon o lokalnim porezima NN 115/16
- Zakon o porezu na dobit, NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 115/16
- Zakon o porezu na dodanu vrijednost NN 47/95, 106/96, 164/98,105/99, 54/00, 73/00, 48/04, 82/04, 90/05, 76/07, 87/09, 94/09, 22/12, 73/13,99/13, 115/16
- Zakon o porezu na dohodak, NN 177/04, 73/08, 80/10, 114/11, 22/12, 144/12, 43/13, 120/13, 125/13, 115/16
- Zakon o porezu na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila NN 150/02
- Zakon o porezu na promet nekretnina NN 115/16
- Zakon o posebnom porezu na kavu i bezalkoholna pića NN 72/13
- Zakon o posebnom porezu na motorna vozila NN15/13, 108/13
- Zakon o prestanku važenja Zakona o posebnom porezu na luksuzne proizvode NN 143/12
- Zakon o trošarinama NN 22/13,32/13,81/13, 100/15, 120/15, 115/16
- <http://citati.hr/tematike-citata/drzava>
- <http://oynat.info/key/o/words-orientation.asp>
- <http://tomaltepeter.blogspot.hr/>
- <http://www.comprotax.net/back-taxes-other-income-tax-problems/>
- <http://www.kognosko.hr/hrvatski-javni-sektor-i-kontroling-realnost-ili-utopija/>
- <https://www.nn.hr/hr/nakladnistvo/knjige-u-izdanju-nn-a/hrvatski-fiskalni-sustav-81.html>
- https://vlada.gov.hr/UserDocsImages//Sjednice/2016/10%20sjednica%2014%20Vlade%20RH//Prezentacija_Dr%C5%BEavn%C4%8Dun%202017..pdf

Popis ilustracija:

Tablice

Tablica 1: Manjak proračuna opće države 2017-2019.

Tablica 2: Obračun predujma poreza na dohodak od 01.01.2017.

Tablica 3: Utvrđivanje godišnjeg paušalnog poreza na dohodak

Slike

Slika 1: Struktura Porezne uprave u Republici Hrvatskoj

Slika 2: Rashodi (troškovi) za plaće zaposlenika Porezne uprave

Slika 3: Ukupna naplata poreza

Slika 4: Strateški prioriteti za povećanje internetskih usluga Porezne uprave

Slika 5: Raspoloživi načini plaćanja poreznih obveza

Slika 6: Prava poreznih obveznika